





# کیمیا یا شیمی

مؤلف: جعفر طیار

اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران

استان کرمان

معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی

عنوان و نام پدیدآور:	سروشناسه: طیار، جعفر یک بیان تانک / مؤلف جعفر طیار، تهیه کننده معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان کرمان
مشخصات نشر:	کرمان: فانوس ، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری:	۱۲۰ ص
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۲-۳۵-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
موضوع:	ژال، علی، ۱۳۴۰-۱۳۶۵
موضوع:	شهیدان- ایران- بازماندگان- خاطرات
موضوع:	جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷- شهیدان
شناسه افزوده:	سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان کرمان، معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی
رده بندی کنگره:	DSR ۱۶۲۶/۳۹۶۹۱۳۹۰
رده بندی دیوبی:	۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲
شماره کتابشناسی:	۳۶۳۱۳۲۰

### عنوان : یک بیان تانک

مؤلف: جعفر طیار

ناشر: فانوس کرمان (۲۴۴۵۶۳۹)

ویراستار: دکتر محمد رضا صرفی

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۱

تیراز: ۳۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: کرمان تکشیر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۲-۳۵-۴

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

## تقدیم به:

مردان سرافرازی که با  
اهدای جان خود چراغ راه  
ما شدند تا به بیراهه  
نرویم.

تقدیم به روح شهید حاج علی ژاله

و شهید احمد کمالی

و ...



## فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	به جای مقدمه
۱۴	حاج افضل
۱۶	مشن لیلا
۱۷	تو دل برو
۱۸	روزه
۱۹	سوغات
۲۰	دوستی
۲۱	نقشه
۲۲	قبرستان
۲۳	قهرمان
۲۴	بلند همت
۲۵	رژه
۲۷	حلال مشکل
۲۸	کیسه به دوش
۲۹	غطه
۳۰	عطش
۳۱	در قاب آسمان
۳۲	شرط رفن
۳۵	تیوبیک
۳۶	یتیم نواز
۳۷	ترش رو
۳۸	سیزپوش
۳۹	حلقه‌ی عشق
۴۰	پرستار
۴۱	حبيب خدا
۴۲	متأنت
۴۳	اول دیگران
۴۴	بوسه گاه
۴۵	دائم الجبهه
۴۶	ساک به دست
۴۸	صبور
۵۰	پیشقر اول
۵۲	در میانه‌ی معركه
۵۳	تار و مار
۵۴	چهار لول لجوح
۵۵	پر از آبله
۵۷	یک بعد از ظهر تفتیده

۵۹	لحظه‌ی شکار
۶۱	سنگر خندان
۶۴	ابنکار
۶۵	پرتوان
۶۶	یل پهلوان
۶۷	۱۰۶ بردوش
۶۸	ایستاده در نور
۶۹	والار
۷۰	مطبع
۷۱	پاتوق عشق
۷۲	روحیه
۷۳	آرام بخش
۷۴	خاکی
۷۵	آچار فرانسه
۷۶	لذت
۷۷	گذشت
۷۸	امواج تیر و ترکش
۸۰	مهمانان ناخوانده
۸۲	خط خطی
۸۴	وقت طلاست
۸۵	مهریانه
۸۶	قب اختصاصی
۸۷	یک تذکر
۸۸	سحرخیز
۸۹	قصد ده روز
۹۰	اشک نوش
۹۱	سجده‌ی نور
۹۲	غیبت منع
۹۳	سوغات حج
۹۴	ذکر نور بر لب
۹۵	عيادت
۹۶	توکل
۹۸	بادرایت
۹۹	لاتحرک
۱۰۱	کوهی از بوکه
۱۰۲	تائک خفه شد
۱۰۳	قوت قلب
۱۰۵	با برهنه
۱۰۶	ترغیب
۱۰۸	گمشده در معتبر

۱۱۰.....	خط نشین.....
۱۱۲.....	غسل شهادت.....
۱۱۳.....	نورانی.....
۱۱۴.....	وداع آخر.....
۱۱۵.....	نشان قبر.....
۱۱۶.....	آخرین نیم نگاه.....
۱۱۸.....	شکارچی.....
۱۱۹.....	تفنگ به دست.....

## به نام خدا

شهید یکی از اسماء الله است که به قولی ۱۹ بار این واژه به اندازه حروف «بسم الله الرحمن الرحيم» در قرآن تکرار شده است. شهادت یکی از زیباترین واژه‌های اعتقادی دینی ماست که در قالب کلمات نمی‌توان آن را ترسیم کرد. چرا که ما انسان‌های معمولی از شهید و شهادت فقط لفظی شنیده‌ایم و بس. اما انسانهای بزرگی همانند پیامبر (ص) و ائمه (ع) حقیقت شهادت در راه خدا را می‌دانستند. رسول خدا (ص) خطاب به سالار شهیدان می‌فرمایند: ای حسین در بهشت برای تو درجاتی لحاظ شده که بدان نمی‌رسی مگر با شهادت. و چه زیبا می‌فرمایند مولا علی (ع) که: اگر نبود امید من به شهادت در هنگام رو در رویی دشمن یک روز باقی نمی‌ماندم با اینها.

آری این موهبتی است الهی که نصیب هر کسی نمی‌شود که در درک آن ما عاجزیم..

\*\*\*

استان شهیدپور کرمان، ضمن حماسه آفرینی در هشت سال دفاع مقدس حدود ۶۵۰۰ شهید تقدیم اسلام کرد. هر کدام این شهیدان همانند خورشیدی هستند که تا ابد خواهند درخشید.

برخی مشهورند و زبانزد خاص و عام و برخی معروفون فی السماء، نزد ملکوتیان در آسمانها معروف و در زمین کمتر معروفند. شهید حاج علی ژاله یکی از این سرفرازان قافله‌ی نور است که ما امنیت و آسایش و شرف و حیثیت و عزت امروز خود را مدیون او و یارانش هستیم. حاج علی پهلوان دلاوری است که به تنها بی توب ۱۰۶ میلی متری را جابجا می‌کرد. قدرت بدنی او بقدرتی بوده که قبل از آن همه خوبی‌ها و سجایی‌ای اخلاقی، قوت بدنی اش به ذهن‌ها متبار می‌شود، که صد البته سلامت جسم ایشان ناشی از عظمت روح این عزیز است. شهید ژاله یکی از قهرمانان و پهلوانان دلاوری است که می‌تواند برای جوانان این مرز و بوم الگو باشد. تصویر زیبای او را می‌توان در اتفاق و یا پشت کتاب درسی نوجوان دانش آموز و دانشجوی تشنه‌ی معرفت حک کرد.

در معرفی بزرگی و عظمت او همین بس که خاطره‌های این کتاب را بخوانیم و برای لحظاتی هم اگر شده در کنار او جرעה‌ای از معرفت را نوش کنیم. انشاء الله

### یادش گرامی و راهش پر رهو باد.

محمد رضا حسنی سعدی

مدیر کل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان کرمان

## به جای مقدمه

می‌توان درباره‌ی شهید ژاله این گونه نوشت:  
علی ژاله، فرزند حاج افضل، متولد دوازدهم دی ماه سال ۱۳۴۰ در روستای نیز علیا (نزدیکترین روستا به رابر)، دوران ابتدایی و راهنمایی را در همین روستا گذرانده است.  
در سال ۶۱ ازدواج کرده.

او در کمتر از ۶ سال (۱۸ تا ۲۴ سالگی) در جبهه‌ها حضور فعال داشته. ۴۴ ماه و ۱۳ روز حضور در میادین نبرد از او مردی شجاع و عاشق ولایت ساخته بود.  
بدنش بارها با تیر و ترکش آشنا شده.

در مدت حضور در جبهه مسؤولیت‌های مختلفی به عهده داشته است، از جمله: فرمانده گروهان، مسؤول قبصه‌ی ۱۰۶، جانشین گردان و نهایتاً فرماندهی گردان ضد زره.  
در نهایت در بیست و دوم دی ماه ۱۳۶۵ عروج می‌کند.

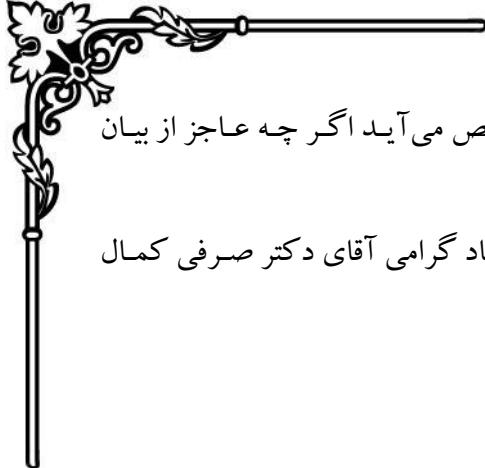
اما درباره‌ی حاج علی به گونه‌ی دیگری هم می‌توان نوشت، آنجا که  
حاج قاسم سليمانی در مورد او اینگونه لب به سخن می‌گشاید:  
«ژاله از بچه‌های نادر ما بود. جاذبه‌ی عجیبی داشت. قدرت جسمانی  
او شهره بود، لذا شجاع‌ترین بچه‌ها را جذب خودش کرده بود.  
در کنار این قدرت جسمانی، صبر و متنات او مثال زدنی بود.  
او ۱۰۶ را خیلی دوست داشت، چون ناجی خاکریز بود.  
۱۰۶ خط‌ناکترین سلاح است. هیچ رزمنده‌ی خط‌شکنی نمی‌تواند  
شجاع‌تر از آن کسی باشد که پشت ۱۰۶ قرار می‌گیرد. ژاله فرماندهی این  
۱۰۶ ها بود.

آنجایی که دیگر مرد مرد می‌خواست برود بالای سکو، چون در  
واقع باید می‌رفت روی یک بلندی همه‌ی هیکل جیپ را نشان می‌داد  
او می‌خواست یک تانک را نشانه بگیرد، اما حداقل از زاویه‌های  
مخالف ده تانک او را نشانه می‌گرفتند...<sup>۱</sup>

همین و بس. این چند خط شد مقدمه‌ای برای آغاز این نوشه. اگر  
چه خاطرات این کتاب برگرفته از طرح سرگذشت پژوهش کنگره‌ی  
بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان، سیستان و  
بلوچستان می‌باشد که در سال ۱۳۷۶ با تلاش جمعی مخلص جمع‌آوری  
شده‌اند، اما قلم هم در نوشن رشادت و ایمان و شجاعت و درایت و

---

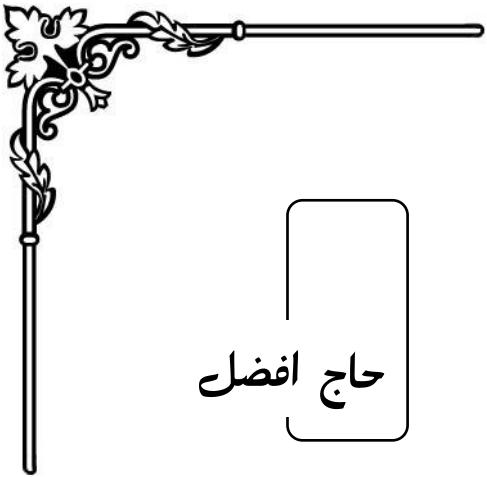
۱- از متن مصاحبه با سردار حاج قاسم سليمانی، فرماندهی وقت لشکر ۴۱ ثار الله کرمان



متانت و ولایت پذیری و ... او به رقص می آید اگر چه عاجز از بیان  
است...

با این وجود از راهنمایی های استاد گرامی آقای دکتر صرفی کمال  
تشکر را دارم.

یا علی...  
جعفر طیار  
آذر ۱۳۸۹ کرمان



## حاج افضل

اهالی ننیز<sup>۱</sup> او را می‌شناختند. به او می‌گفتند:

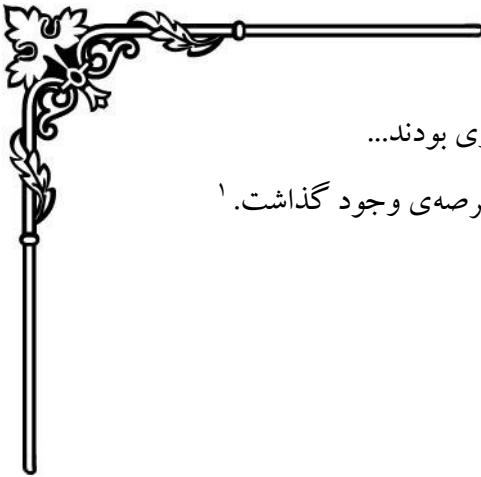
حاج افضل،... حاج افضل ژاله.

مردی تسیح به دست، ساده زیست و بی‌پیرایه. همیشه‌ی خدا ذکر به لب. کشاورزی با ایمان که دیانت او و همسرش زبانزد همه بود. سرآمد در انجام کارهای خیر. هنوز از ذهن مردم روستا، همت او در ساختن مسجد، حسینیه و حمام، پاک نشده. مردم، مجالس روضه‌ای را که او برپا می‌کرد، به خاطر دارند. مزه‌ی آش نذری او را همه چشیده‌اند. محروم و صفر که می‌آمد، مجلس عزا به راه می‌انداخت.

حاج افضل هر سال وقتی از مزرعه نخود برداشت می‌کرد، مقید بود مقداری از آن را بین مستمندان مخصوصاً یتیمان تقسیم کند.

---

۱- ننیز: سر راه روستای کبیر، حمیدآباد، سیه بنویه، گنجان، گلینویه قرار دارد و نزدیک‌ترین روستا به رابر می‌باشد (رابر یکی از سه بخش شهرستان بافت است).

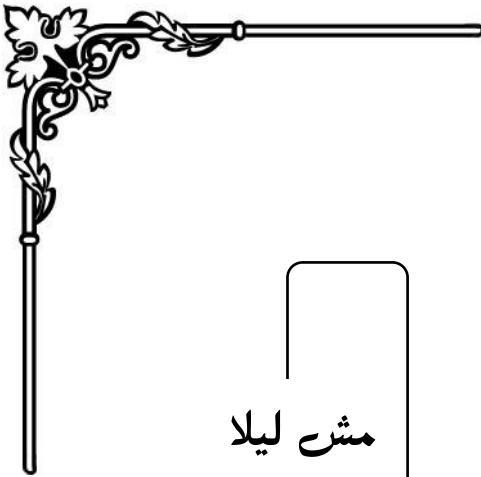


خانواده‌ی او مروج دین و دین‌داری بودند...

در چنین خانواده‌ای «علی» پا به عرصه‌ی وجود گذاشت.<sup>۱</sup>

---

۱- برادر شهید امراهله ژاله



## مشن لیلا

قامت مش لیلا، در تابلوی ذهن زنان روستا، به عنوان یک زن فداکار و متدین نقش بسته است.

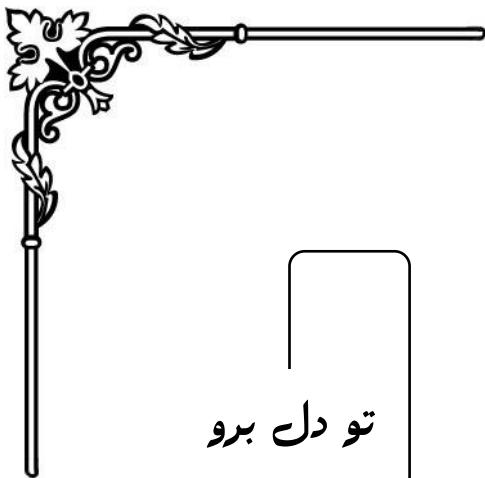
سفره‌های افطاری و خرج دادنش برای امام حسین و... همیشه ورد زبان مردم بود. همیشه با وضو بود و مقید به نماز اوّل وقت.

او هر روز صبح بچه‌ها را برای نماز اول وقت بیدار می‌کرد. وقتی دیگ آش را برپار می‌گذاشت تا نذرش را ادا کند، آش نذری را کاسه به کاسه بین اهالی پخش می‌کرد. او و حاج افضل فرزندانشان را خیلی دوست داشتند.

دعای خیر آنها همیشه همراه علی بود و این جمله ورد زبانشان:

فرزنندم: «اللهی که خیر بینی.»

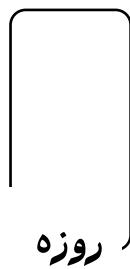
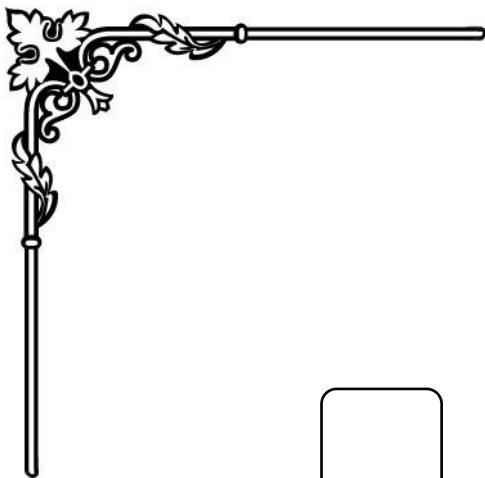
علی در چنین خانواده‌ای پرورش یافت.



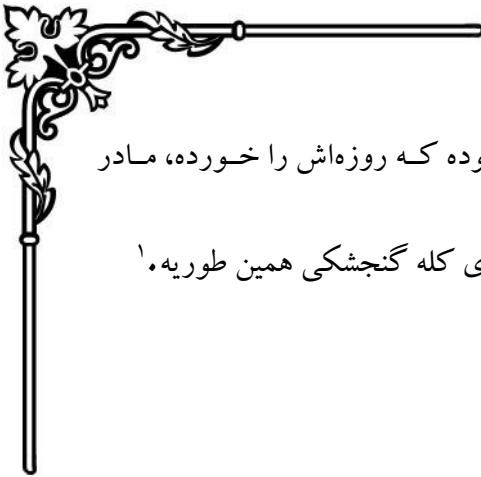
حاج افضل به یمن ورود علی به عالم خاکی، مراسم روضه‌ای برپا و  
برای سلامتی اش گوسفندی قربانی کرد. این کار هر ساله‌ی او شد.  
علی آخرین فرزند خانواده بود و تو دل برو.<sup>۱</sup>

---

۱- امرالله زاله، برادر شهید



لحظاتی که در عالم کودکی پشت سر پدر می ایستاد تانماز بخواند،  
هر کس که او را می دید، محوش می شد. سحر که برای خوردن سحری  
بر می خاست، با چنان ذوق و شوقی لقمه می گرفت و از خدا طلب  
کمک می کرد که وقتی روز فرا می رسید و گرمای ظهر او را مجبور  
می کرد تا روزه اش را بخورد، ناراحت می شد در خود فرو می رفت و  
غم خوردن روزه وجودش را فرا می گرفت. وقتی پیش پدر و مادر

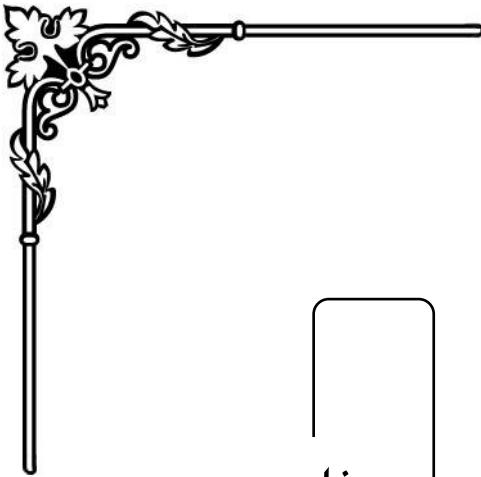


می آمد که بگوید : تقصیر او نبوده که روزه اش را خورده، مادر

می گفت : عیبی نداره علی آقا، روزه‌ی کله گنجشکی همین طوریه.<sup>۱</sup>

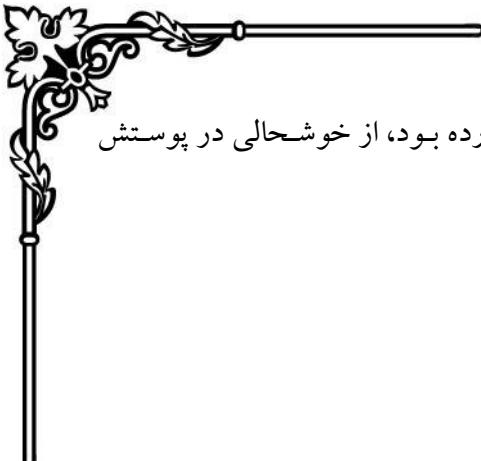
---

۱- امرالله ژاله - برادر شهید

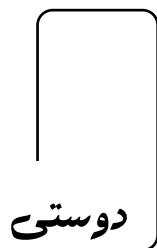


## سوغات

در کودکی همراه پدر و مادرش به مشهد رفت. هنگام برگشت اهالی  
به استقبالشان رفته بودند. من و برادران علی در مدرسه بودیم که دیدیم  
او به طرف مدرسه می‌آید. به طرفش دویدیم، صورتش را بوسه باران  
کردیم، لحظه‌ای که از وقایع سفر تعریف می‌کرد، متوجه شدم که  
چیزی را در دستهایش پنهان کرده. وقتی دید من متوجه دست او  
شده‌ام، به ناگاه با صدای بلند به برادر بزرگش گفت:  
کاکی امیر، بَشَت قلمی آوردم که جوَرم نداره.



از این که قلمی بدون جوهر آورده بود، از خوشحالی در پوستش  
نمی‌گنجید.<sup>۱</sup>



---

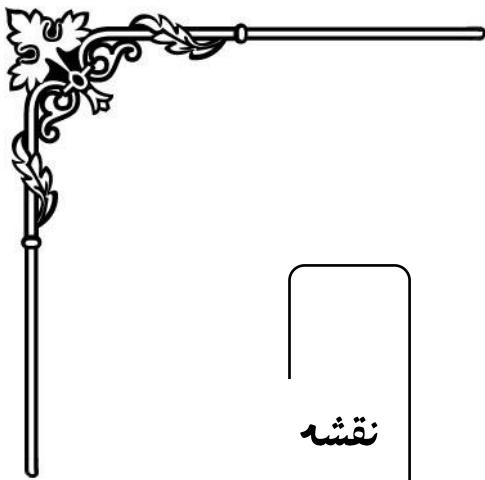
۱- احمد افضلی - معلم و همزم شهید

علی از جرأت و جسارت فوق العاده ای بر خوردار بود. هرگز به  
خاطر نمی آورم که او از کسی شکایت کرده و گفته باشد؛ فلان کس  
مرا کنک زده است!

همیشه بهترین دوست را انتخاب می کرد هر گاه بین دوستانش  
دعایی اتفاق می افتاد، به عنوان میانجی پا به میدان می گذاشت و رشته‌ی  
پیوند دوستی آنها را دوباره گره می زد.<sup>۱</sup>

---

۱- امرالله زاله - برادر شهید



## نقشه

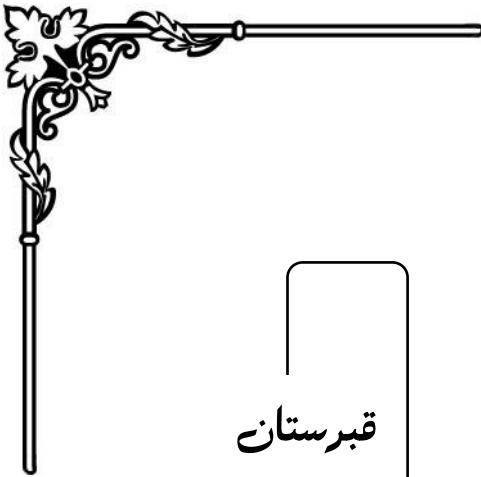
نقشه این بود:

تقلب در امتحانات

درس نخوانده بودند و می خواستند برای اجرایی کردن نقشه شان  
علی را که کمتر کسی به او شک می کرد؛ همراه خود گنند، از او  
خواسته بودند که پاسخ سوالات را به آنها برساند.  
هر کار کردند که او را همراه خود سازند، موفق نشدند که نشلند.<sup>۱</sup>

---

۱- احمد افضلی - معلم و همزم



## قبرستان

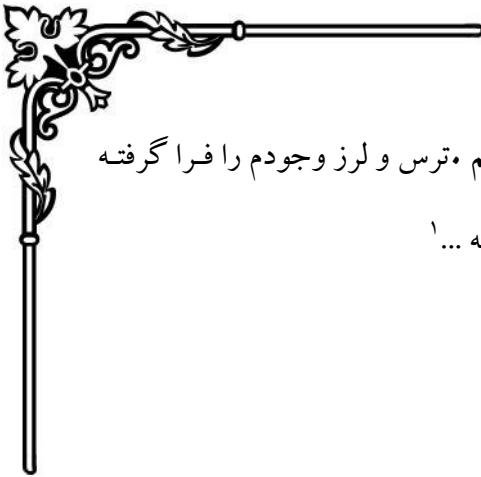
آفتاب خیلی زود غروب کرده بود.

و هوا کاملاً تاریک شد، آسمان به سیاهی کامل می‌زد. می‌خواستیم  
هر چه زودتر به روستا برگردیم. تنها راه برگشت عبور از میانه‌ی

قبرستان بود.

من از قبرستان وحشت داشتم دوست نداشتم از آنجا رد شویم. اما

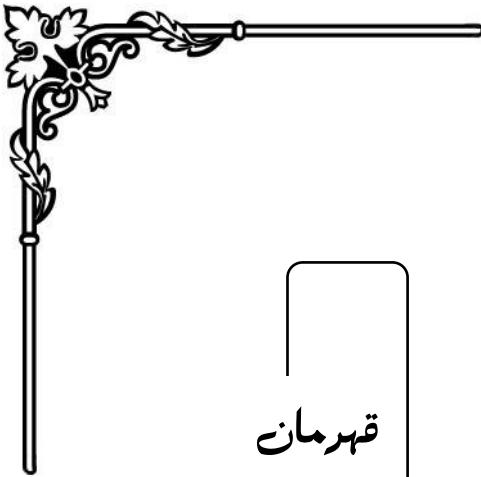
علی اصرار داشت که از آنجا عبور کنیم. هر چه اصرار کردم فایده‌ای



نداشت مباید از میان قبرها می‌گذشتیم • ترس و لرز وجودم را فرا گرفته  
بود، اما او چنان محو قبور شده بود که ...<sup>۱</sup>

---

۱- تیمور قنبری - دوست و همزم شهید



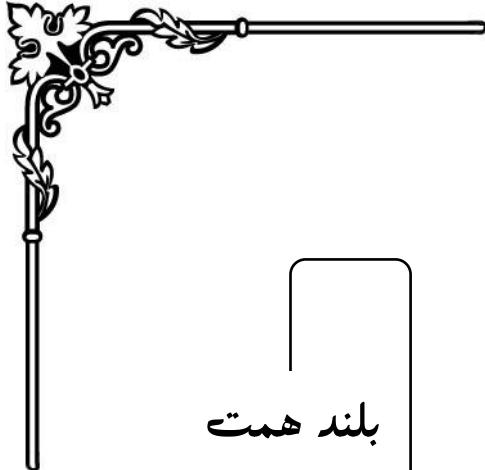
## قهرمان

آن سال یک دوره مسابقات کشتی در سطح مدرسه برگزار شد.

حضور مقتدرانه‌ی علی و کشتی‌های دلاورانه‌اش با حریفان، مسابقات را تماشایی کرده بود. او با توجه به قدرت بدنسی بالایی که داشت، همه‌ی ولی این موضوع باعث نشده بود تا باد به محربانش را شکست داد غبب بیندازد و خودش را تافته‌ی جدا بافته‌ای از دیگران بداند.<sup>۱</sup>

---

۱- اسماعیل بنی اسدی - دوست و همزم شهید



## بلند همت

با تعطیلی مدرسه، کار اصلی علی شروع می‌شد.

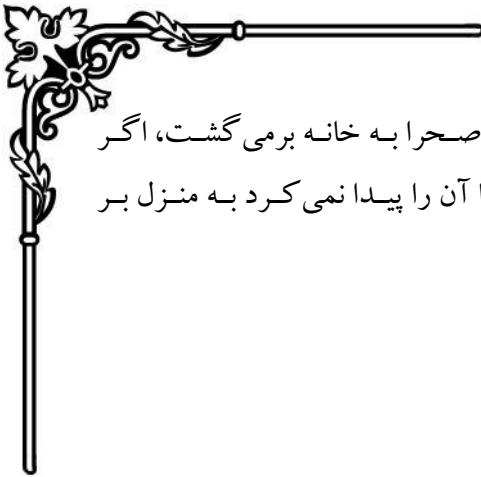
یاری رساندن به والدین.

از جمله کارهای او، درو کردن گندم، علف بریدن، گردو تکاندن  
و ... بود که به خوبی انجام می‌داد.<sup>۱</sup>

با جثه‌ی ریزی که داشت گوسفندان را به کوه می‌برد و غروب آنها  
را بر می‌گرداند.

---

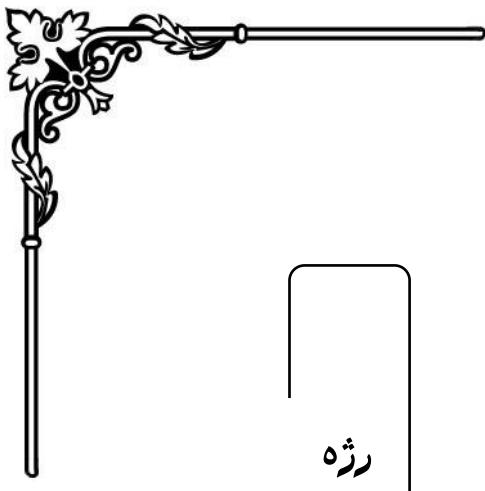
۱- توران ژاله، خواهر شهید



بارها دیده شده بود وقتی از صحرابه خانه بر می‌گشت، اگر  
گوسفندی از گله گم می‌شد، تا آن را پیدا نمی‌کرد به منزل بر  
نمی‌گشت.<sup>۱</sup>

---

۲- احمد افضلی، معلم و همزم شهید



با سن کمی که داشت، بارها در جلسات شیخ نادعلی شرکت کرده بود و صحبت های شیخ روی او تأثیر زیادی می گذاشت، آن روز (چهارم آبان) قرار بود از مقابل عکس شاه، همه‌ی دانش آموزان رژه بروند.

قبل از شروع رژه علی به من گفت:

ناید به این عکس احترام بگذاریم. من از شیخ حرف‌هایی درباره‌ی صاحب آن شنیده‌ام...

من جرأت نداشتم که شرکت نکنم. ولی او تصمیمش را گرفته بود.

من جلوتر از او در صف ایستاده بودم . با حرکت بچه ها صف جلو

می رفت . همه به عکس احترام می گذاشتند و رد می شدند. نوبت من

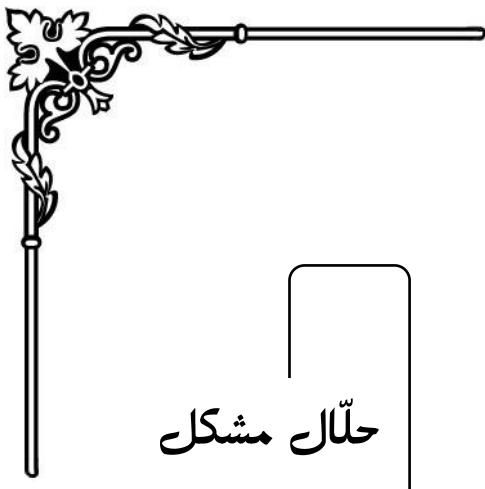
که رسید، دستم را برای ادای احترام بالا بردم، که ناگهان با ضربه‌ی محکم دست علی تعادل من به هم خورد و همه‌ی بچه ها شروع به

خنده‌یدن کردند . با این کار او، مدیر ما را از صف بیرون کشید و با

نواختن یک سیلی محکم به صور تمان ما را از مدرسه اخراج کرد<sup>۱</sup>.

---

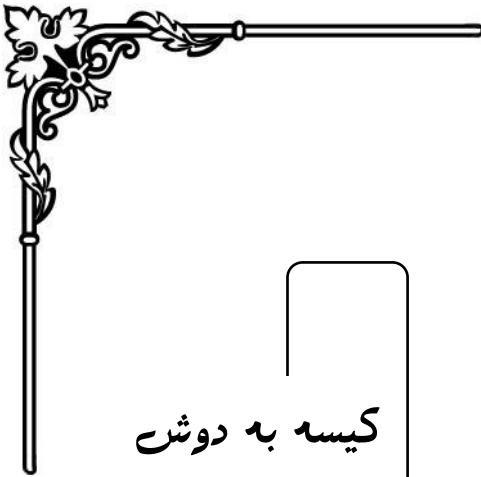
۱- اسماعیل بنی اسدی دوست و همز زم شهید



## حلال مشکل

حال مشکلات بود، اگر کسی دست یاری به طرفش دراز می‌کرد،  
نا امید بر نمی‌گشت.  
هر گاه کسی را می‌دید که با مشکل روپرورست، با تمام توان سعی  
می‌کرد تا آن را رفع کند.  
اگر حل مشکل با کمک مالی صورت می‌گرفت، دست به جیب  
می‌شد و ۱۰۰۰

۱- احمد افضلی، معلم و همزم شهید



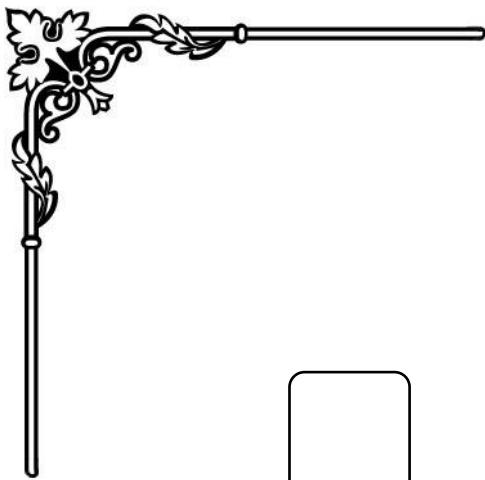
## کیسه به دوش

در نزدیکی منزل آنها، آسیابی قدیمی بود که مردم گندم خود را برای آرد کردن به آنجا می‌بردند. یک روز پیرزنی را دیدم که قادر به حمل کیسه‌ی آردش نبود، در همان زمان علی از راه رسید و کیسه‌ی آرد پیرزن را بر دوش گذاشت و در کوچه‌های روستا راه افتادتا بار

پیرزن را به منزل برساند.<sup>۱</sup>

---

۱- محمدرضا آقاملايی - دوست و همزم شهيد



## غبطه

شب عجیبی بود همه منقلب شده بودند مگر می شود شب قدر باشد

و آدم زیر و رو نشود او در بین جمیّت با صدای بلند گریه می کرد.

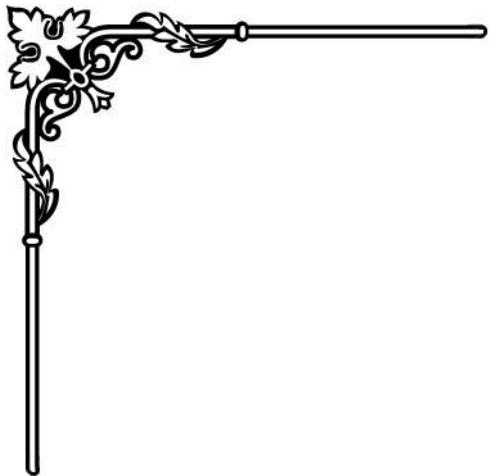
فریاد می زد نوجوانی بیش نبود، اما از عمق وجود فریاد می زد و

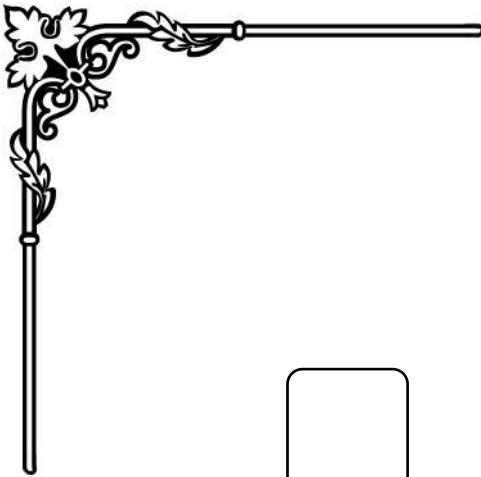
اشک می ریخت در حالی که در خود فرو رفته بودم، به حالات او غبطه

می خوردم مگر او چه گم کرده بود که اینگونه ضجه می زد؟<sup>۱</sup>

---

۱- احمد افضلی، بخشدار، دوست و همزم شهد





## عطش

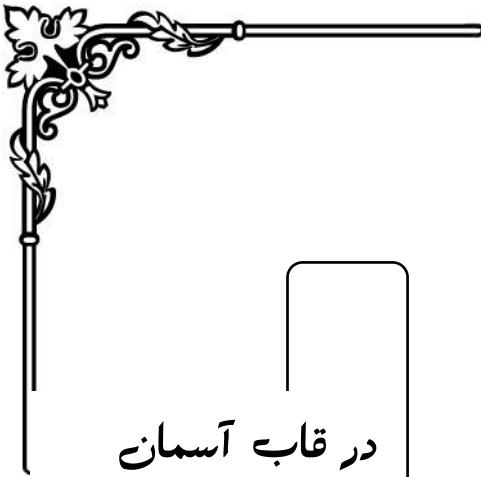
کارش این بود:

هنگام غروب آفتاب، قبل از اذان به کتابخانه‌ای که در مقابل مسجد قرار داشت، می‌رفت و کتابی را برای مطالعه انتخاب می‌کرد، سپس

کتاب به دست برای نماز جماعت به مسجد می‌رفت.<sup>۱</sup>

---

۱- رضا افضلی نسب، برادر شهید، وی شهرتش را از ژاله به افضلی نسبت تغییر داده است.



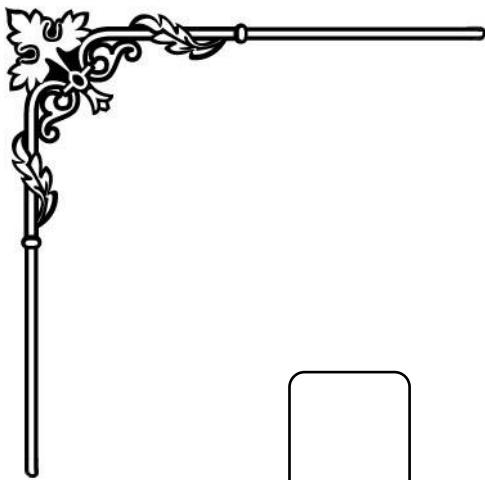
## در قاب آسمان

تصویر او در قاب آسمان، بعد از سالها، هنوز دیدنی است.

«تصویر آن روزهایی که برف سنگین می‌بارید و او پارو به دست،  
داوطلبانه به روی پشت بام مسجد و کتابخانه می‌رفت و برفها را پارو  
می‌کرد». <sup>۱</sup>

---

۱- احمد افضلی، معلم و همزم شهید



## شرط رفتن

گرما بیداد می‌کرد . تعدادی از دوستان جمع شده بودیم، تا

غسالخانه‌ی روستا را بسازیم . سخت مشغول کار بودیم که علی به همراه

یکی از هم‌زمانش به محل کار مآمد . قد کشیده بود. دلاوری از سر و رویش می‌بارید. بعد از بررسی وضعیت کاری ما، رو به من کرد و

گفت :

می‌خوام برم سپاه، معرفم می‌شوی؟

صدای یکی از بچه‌ها بلند شد:

آقا پسر بیل و بردار و ملات بساز که کار گر کم داریم.

علی ساکت شد . حرفی برای گفتن نداشت . بدون اینکه ناراحت شود، قضیه را جدی گرفت و لباسش را درآورد و مشغول کار شد . آن روز فقط کار کرد . تا پایان روز حرفی از رفتن به سپاه نزد روز بعد دوباره آمد . تا دیدمش گفتم : علی آقا به شرطی همراهت به سپاه می‌آیم و معرفت می‌شوم که سه روز در اینجا کار کنی .

خنده‌ای بر روی لبانش نشست و گفت : چه بهتر از این ۰۰۰

و دوباره شروع به کار کرد .

روز چهارم که فرا رسید، قرار بود همراه با او راهی سپاه شویم، وقتی کنارم ایستاد، گفتم : علی آقا همه‌ی کارها انجام شده به غیر از یک کار که باید انجام شود .

پرسید : چه کاری ؟

گفتم: چاهی که کنده شده، عمقش خیلی کم‌ه.

لبخندی به چهره‌اش نشست و پرسید: اگر این کار را انجام بدهم.

بالاخره معرف من می‌شوی؟ گفتم: حتماً.

شروع کرد. بعد از یک ساعت کار، به دلیل سختی کار به سراغ رفیقش رفت و دو نفری به چاه کندن مشغول شدند. نشان به همان نشان که سه روز، کندن چاه طول کشید.

روز آخر وقتی مرا دید گفت: احمد آقا مرد و قولش . . . .

بعد از شش روز که کار طاقت فرسا انجام داده بود، دیگر روی آن را نداشتم که کار جدیدی در برابرش بگذارم. سوار موتور شدیم و راه افتادیم. در بین راه کنار چشمه‌ای برای استراحت ایستادیم.

خواستم به گونه‌ای او را از رفتن به سپاه منع کنم.

گفتم: می‌دونی کجا می‌ری؟ الان زمان جنگه، تو آخرین فرزند خانواده هستی، با پدر و مادرت مشورت کرده‌ای؟

گفت : با همه شون صحبت کردم، نتیجه‌ی صحبتها این بوده که باید

به سپاه بروم .

پرسیدم: «چرا سپاه؟»

«احمد آقا ... راهی که انتخاب کردہ‌ام اینه، ... سپاه ...

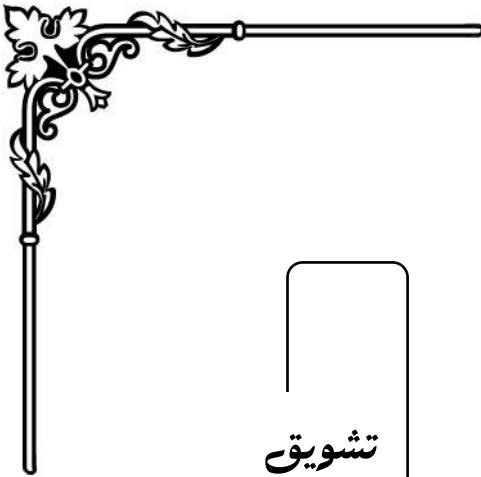
تلاش من برای منصرف کردنش فایده‌ای نداشت.

آبی به سر و صورت زدیم و راه افتادیم به طرف سپاه رابر و من

معروف او شدم ... او حالا شده بود یک سپاهی مؤمن .<sup>۱</sup>

---

۱- احمد افضلی، معلم و همزم شهید



## ت绍يق

برای تشویق ما به درس خواندن هر کار که لازم بود انجام می داد.

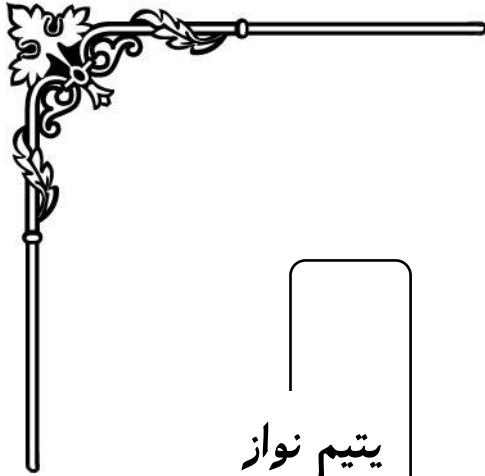
فراموش نمی کنم. سخن او را که به من گفته بود:

«به ازای حفظ هر حدیث ده تومان به تو می دهم.

اگر معدلت هجده شد، صد تومان طلبکار من خواهی شده.<sup>۱</sup>»

---

۱- محمد رضا آقاملايی، دوست و همزم شهيد

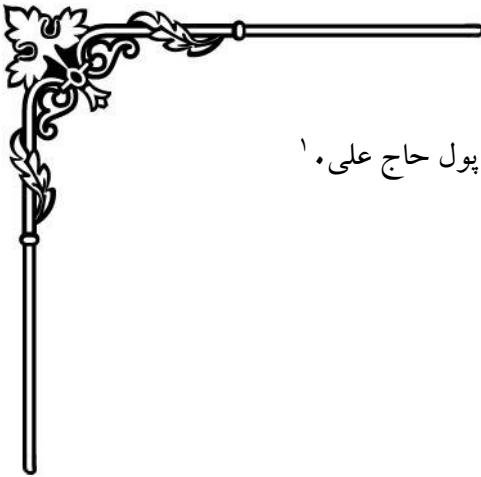


## یتیم نواز

به او می‌گفت: اگر در مدرسه سوره‌ای از قرآن حفظ کنی، مبلغی پول به تو هدیه خواهم داد.

از طرف دیگر با معلمش صحبت می‌کرد و می‌گفت: اگر آمد کمکش کن.

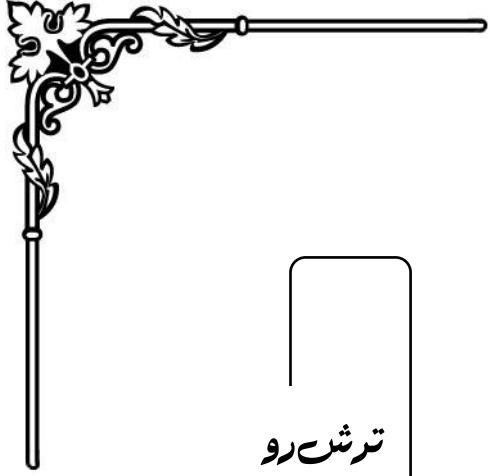
شیوه‌ی کمک او به فرزندان یتیم اینگونه بود. نه تنها نمی‌خواست طرف بفهمد که به خاطر یتیمی‌اش به او کمک می‌کند، بلکه دوست نداشت او خرد شود.



حفظ قرآن مساوی بود با هدیه‌ی پول حاج علی.<sup>۱</sup>

---

۱- محمد رضا آقاملاکی، دوست و همزم شهید



## ترویج

وقتی درخواستمان را شنید، بسیار ناراحت شد.

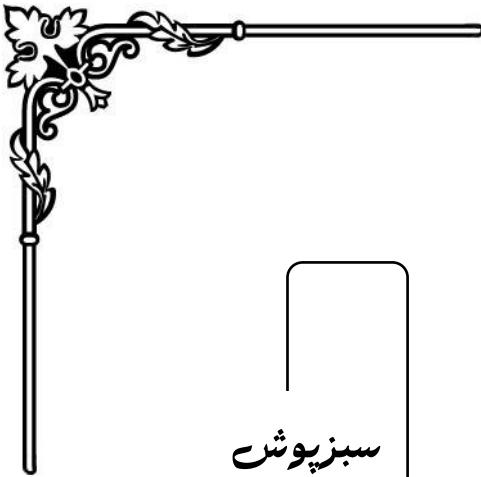
هر چند ما منظوری نداشتیم، اما او رو ترش کرد و گفت:

«من کار خلاف شرع انجام نمی‌دهم، امام فرموده ریش تراشی حرام

است.»<sup>۱</sup>

---

۱- محمد رضا آقاملايی، دوست و همزم شهيد



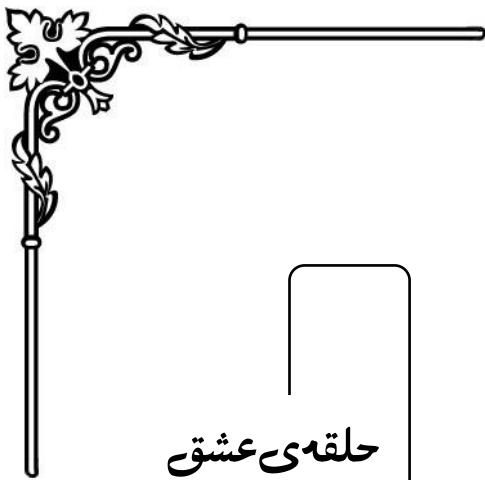
## سبزپوش

شب عروسی اش، لباس سبز سپاه را به تن کرد و با هیبتی خاص در مراسم حاضر شد.  
آن شب بر خلاف رسم روستاییان، در مراسم عروسی دعای کمیل خوانده شد.

سراپای مجلس، ذکر بود و دعا و صلووات.<sup>۱</sup>

---

۱-علی افضلی، دوست و همزم شهید



## حلقه‌ی عشق

برای خرید عقد به بازار کرمان رفتم.

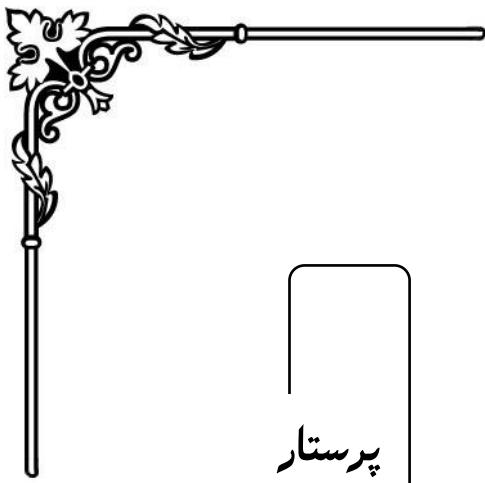
یک انگشتی زیبا برایم خرید خیلی آن را دوست داشتم همیشه

همراهم بود.

اما یک روز وقتی که او رضایت داد، حلقه‌ی ازدواجم را به جبهه

اهدا کردم.<sup>۱</sup>

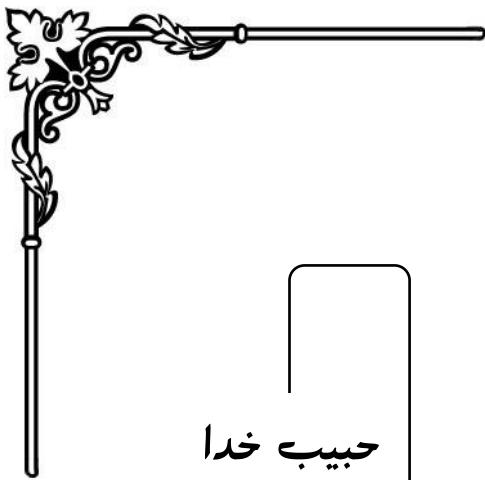
۱- جیران افضلی، همسر شهید



## پرستار

به پدر و مادرم خیلی احترام می‌گذشت. آنها هم دامادشان را خیلی دوست می‌داشتند. میک روز که به دیدار پدرم رفته بودیم، حالش خیلی بد بود. علی طاقت نیاورد پدرم را آماده کرد تا او را به بیمارستان کرمان ببرد. آن روز پدرم همراه علی به کرمان رفت. آنقدر حالش بدبود که در بیمارستان بستری شد. او هم کنارش ماند. پرستار پدرم شده بود. وقتی بهبودی یافت، به آبادی برگشت.<sup>۱</sup>

۱- جیران افضلی، همسر شهید



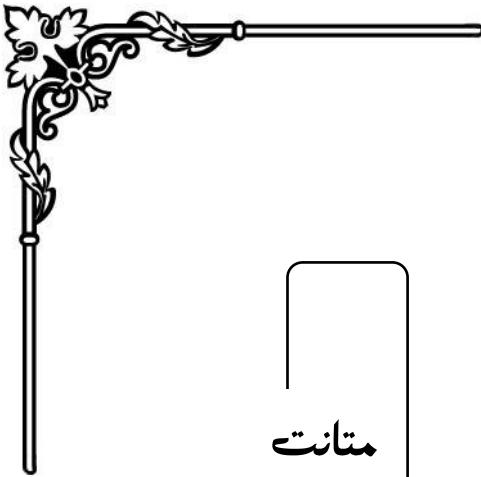
## حبيب خدا

هر وقت مهمان به خانه‌ی ما می‌آمد، بیشتر کارها را خودش انجام  
می‌داد و اعتقاد داشت مهمان، حبيب خداست، به حبيب خدا باید خدمت

کرد.<sup>۱</sup>

---

۱- جیران افضلی، همسر شهید



## متانت

همیشه تأکید می کرد:

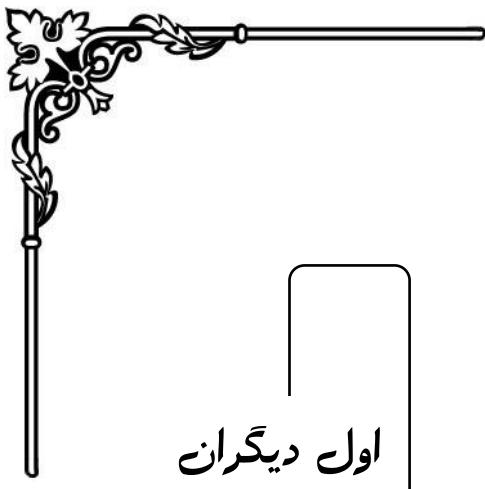
«مواظب حجابت باش. آن را یک ارزش بدان. حجاب برای زن

متانت می آورد. شخصیت زن در گرو حجاب است. پس کاملاً مواظب

باش.»<sup>۱</sup>

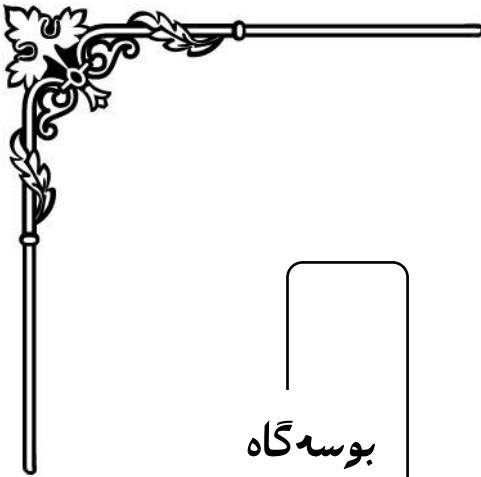
---

۱- جیران افضلی، همسر شهید



پس از مدت‌ها بالاخره از روی سند ازدواج یک تلویزیون گرفتیم.  
هنوز از آن استفاده نکرده بودیم که علی متوجه شد برادرش در خانه  
تلویزیون ندارد و به من گفت:  
«خودمان از تلویزیون پدرمان استفاده می‌کنیم و این یکی را تا زمانی  
که برادرم نیاز دارد به او می‌دهیم»  
علی بلا فاصله علی آن را به را برادرش اهدا کرد.<sup>۱</sup>

۱- جیران افضلی، همسر شهید

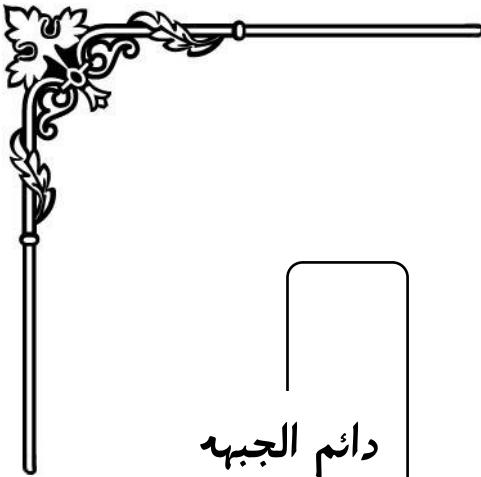


## بوسنه‌گاه

وقتی از جبهه می‌آمد، اولین کارش بوسیدن دست پدر و مادر بود،  
و به دنبال آن انجام هر کاری که آن‌ها می‌خواستند.  
والبته مثل همیشه خیرسانی به اهالی روستا،  
از آن طرف وقتی مردم می‌شنیدند که او آمده، شور و حال عجیبی  
در روستا به وجود می‌آمد.<sup>۱</sup>

---

۱- محمدرضا آقاملاکی، دوست و همزم شهید



## دائم الجبهه

وقتی به آبادی بر می‌گشت، بلا فاصله به دیدنش می‌رفتیم.

ترسمان این بود که نیامده برود و ما از فیض دیدار او محروم شویم.

معمولًا در همان شب اول که او را می‌دیدیم، پای خاطراتش می‌نشستیم

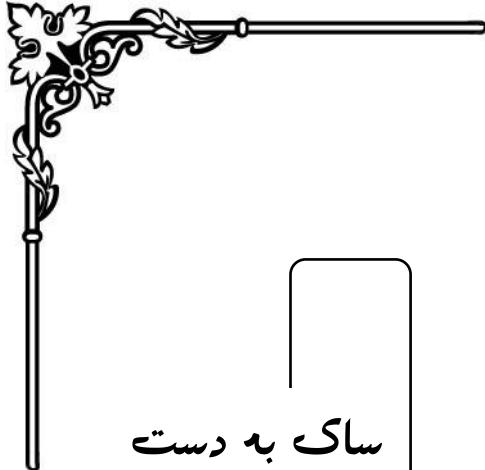
و تا پاسی از شب برایمان از جبهه و رزمندگان می‌گفت و ...

با این وجود او را زیاد نمی‌دیدیم. دائم الجبهه بود و کمتر در آبادی

پیدایش می‌شد.<sup>۱</sup>

---

۱-احمد افضلی، معلم و همزم شهید



## سک به دست

خوشحال بودم که حاج علی در کنار ماست ۰دوازده روز بیشتر از  
تولد فرزند دوممان نمی‌گذشت. از لشکر با او تماس گرفتند که هر  
طور شده خودت را به جبهه برسان.

مانده بود که موضوع را چگونه به من بگویید.

وقتی او را دیدم، بلا فاصله با لبخند همیشگی گفت:

«فردا باید بروم»

در برابر خواسته‌ی او حرفی نداشتم که بگوییم.

فقط نگاهم رادر نگاهش گره زدم و ملتمسانه گفتم:

«اگر سلمان بیمار شود، چه کسی او را به پزشک می‌رساند؟»

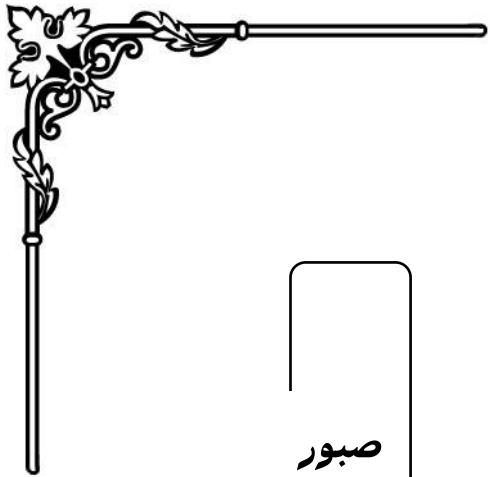
در جوابم با آرامش و مهربانی خاصی گفت:

«مسئله‌ی ججهه مهمتر از من و تو و فرزندانمان است»

فردای آن روز وقتی ساکن به دست از ما خدا حافظی می‌کرد،  
اشک‌هایم توان جدایی را از من برید.<sup>۱</sup>

---

۱- جیران افضلی- همسر شهید



## صبور

در زمان عملیات والفجر چهار، او را دیدم که سخت مشغول ساختن  
حمام برای واحد بود مانده بودم که چگونه خبر ناگواری را به او بدهم.  
با هر زحمتی خودم را متلاعند کردم که به او نزدیک شوم مبا سلام علیکی  
جویای احوالش شدم مخدا را شکر خیلی سریع سر صحبت باز شد. «البته  
دستپاچگی من کار دستم داد. بلا فاصله بعد از چند جمله وارد اصل  
موضوع شدم.

«می دونی که همسرت در بیمارستان بستریه؟»  
«خب؟»

مانده بودم که چه بگویم که ناگهان خبر اصلی بر زبانم جاری شد:

«هیچ، فرزندی که خدا به شما هدیه داده بود، به رحمت خدا رفت.»

با نگاهی که به سرایای من انداخت، فقط گفت:

«عجب... عجب تاج علی... دختر ما هم مرد؟!»

و من محو در چشمان او در زلال نگاهش گم شده بودم. و او به  
خاطر عملیات برای تشییع جنازه‌ی دخترش نرفت.<sup>۱</sup>

---

۱- تاج علی آقا ملایی، دوستو همزم شهید، جانباز ۷۵٪



## پیشگیر اول

معاون واحد ۱۰۶، وقتی از منطقه‌ی عملیاتی برگشت، بچه‌ها را جمع کرد تا آخرین حرفهایش را با آنها در میان بگذارد.

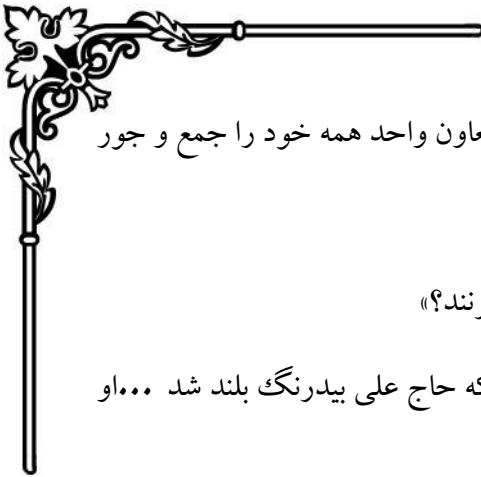
«بچه‌ها این عملیات خطرناکه ۰ ده کیلومتر مواضع آبی ایجاد شده،

رفتن داریم و برگشتن نداریم ۰ اگر کسی نمی‌تواند همراه ما باشد، الان

از گروه جدا شود ۰ ما به دو قبضه‌ی ۱۰۶ نیاز داریم ۰۰۰...»

«مجدداً یادآوری کنم که با توجه به آتش سنگین دشمن برگشتی

وجود ندارد ۰۰۰»



همه سراپا<sup>گ</sup>وش بودند، با سؤال معاون واحد همه خود را جمع و جور  
کردن:

«چه کسانی آماده‌اند دل به دریا بزنند؟»

هنوز دست کسی بلند نشده بود که حاج علی بیدرنگ<sup>گ</sup> بلند شد.<sup>۱۰۰۰</sup> او

پیشراول عملیات شده<sup>۱</sup>

---

۱- حسین سیوندی، دوست و همزم شهید



## در میانه‌ی معزک

شواهد نشان از آماده شدن دشمن برای یک پاتک سنگین داشت.

حاج علی با درک موقعیت، در یک چشم به هم زدن سکوی پرتابی در برابر عراقی‌ها احداث می‌کند و با یک قبضه ۱۰۶ در برابر دشمن

می‌ایستد.

وقتی چند لودر، تانک و تعدادی دیگر از ادوات دشمن با شلیک بی امان ۱۰۶، در میانه‌ی معزک شروع به سوختن کردند، دشمن به عقب رانده شد و پاتک در نطفه خفه شد، مسؤولین او را عامل خنثی کننده‌ی

پاتک دشمن می‌دانستند.<sup>۱</sup>

---

۱- محمد سمع حسین خانی، دوست و همزم شهید



## تار و مار

عراقی‌ها در والفجر ۳، با ۳۶۰ تانک وارد عمل شده بودند. کاملاً

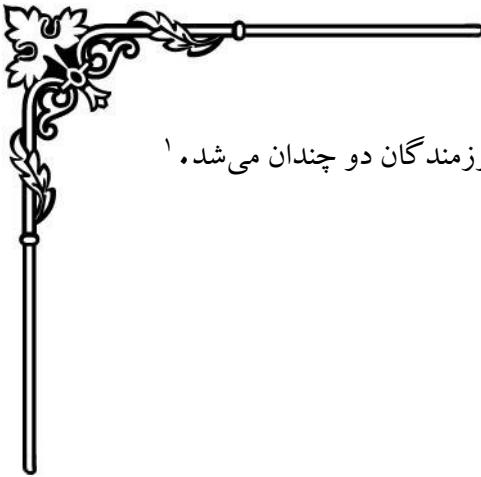
برنامه ریزی شده و دقیق. برای تار و مار کردن ما آمده بودند. ولی مگر

حاج علی گذاشت؟!

اویا یک قبضه توب ۱۰۶ به شکار تانک‌ها رفت. آنقدر گلوله شلیک

کرده بود که در هر گوشه از بیابان، تانکی در حال سوختن دیده می‌شد.

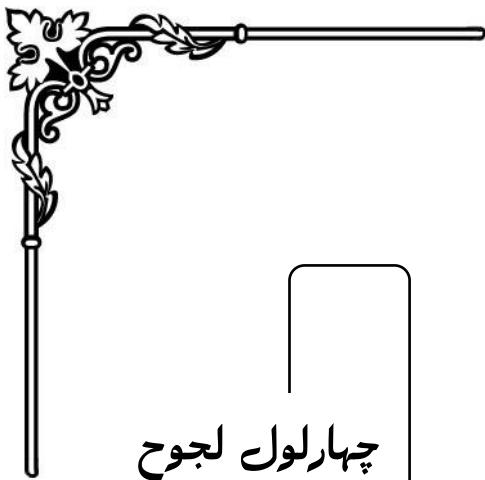
از شدت انفجار تانک‌ها، دشت سیاه شده بود.



با شکار هر تانک قوّت و نیروی رزمندگان دو چندان می‌شد.<sup>۱</sup>

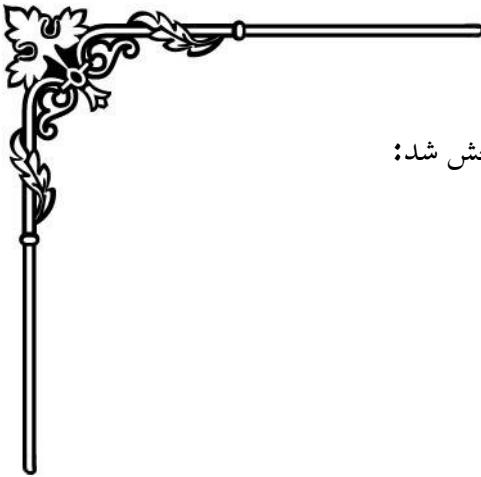
---

۱- تاج علی آقا ملایی، دوست و همزم شهید



## چهارلول لجوح

یک چهار لولِ عراقی همه را کلافه کرده بود از پای درآوردنش  
غیر ممکن شده بود منای نفس کشیدن را از همه گرفته بود مباید کسی  
به حساب این چهار لول لجوح می‌رسیده  
حاج علی داوطلب شد تا آن را نابود کند. آن شب وقتی برای منهدم  
کردن چهار لول می‌رفت، همه‌ی بچه‌ها برایش دعا می‌کردند همه  
مضطرب بودند، منتظر خبری از حاج علی ... ناگهان با نفس نفس  
زدن‌های او، همه متوجهش شدند. زیر لب ذکر می‌گفت و خنده بر لب  
داشت ... نمی‌دانست چه بگوید مسکوت کرده بود ...

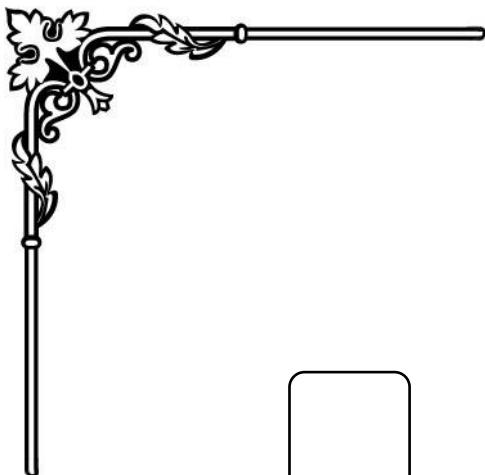


که ناگهان خبر در همهی خط پخش شد:

چهار لول به هوا رفت.<sup>۱</sup>

---

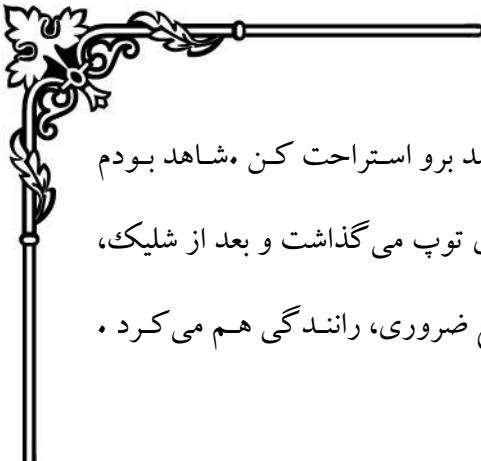
۱- تاج علی آقا ملایی، دوست و همرزم شید



## پر از آبله

عملکرد توب ۱۰۶ به شکلی است که بعد از شلیک باید پوکه را سریعاً لوله خارج کنند. اگر پوکه سرد شود و داخل لوله بماند، دیگر بیرون نمی‌آید. این یک مشکل مهم ما بود که باید سریع وارد عمل می‌شدیم.

در یکی از پاتک های دشمن، موقعی که کنار حاج علی، پوکه را خارج می‌کردم، سرانگشت‌های دستم آبله زدند. حاج علی گلوه را می‌گذاشت و شلیک می‌کرد و من پوکه را در می‌آوردم. وقتی متوجه

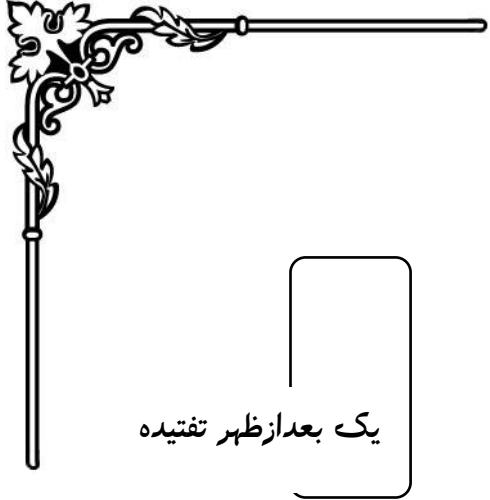


آبله‌های دستهای من شد، گفت :احمد برو استراحت کن مشاهد بودم  
که او به تنها ی گلوله را درون لوله‌ی توب می گذاشت و بعد از شلیک،  
پوکه‌ی آن را در می آورد و در موقع ضروری، رانندگی هم می کرد .

غوغای کرده بود، غوغای ۱۰۰۰

---

۱- سروان احمد مقیلی، دوست و همزم شهید



## یک بعد از ظهر تفتیده

دشمن حمله‌ی سختی را شروع کرده بود. مтанک‌های پیش‌رفته‌ی آنها

در پیش‌اپیش خط حمله قرار گرفته بودند. گرماهی بعد از ظهر از سر و روی

زمین تفتیده می‌ریخت. در این وضعیت، حاج علی را دیدم که در کنار

جیپ ۱۰۶ نشسته و مشغول انجام کاری است. منزدیکش رفتم. با کمال

خونسردی نشسته بود و چای درست می‌کرد. ما چشمش به من افتاد و

تعجب مرا در چهره‌ام حس کرد، خنده‌ای تحویل داد و گفت:

«ما بچه را بُری‌ها باید سروقت چایی بخوریم، برآمون مهم نیست که  
دشمن چه می‌کند»

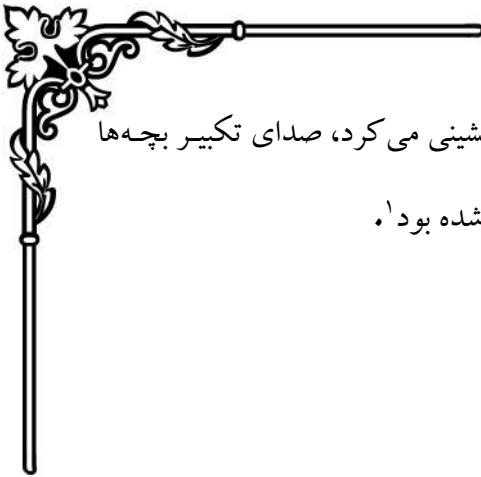
با هراسی که در دل داشتم، خطاب به او گفتم:

«علی، تانک‌ها به پنجاه متری ما رسیدند»

سرش را بالا گرفت، نگاهی به اطراف انداخت، دوباره با آرامش  
خاصی گفت:

«فعلاً که چای می‌خوریم بگذار جلوتر بیایند»

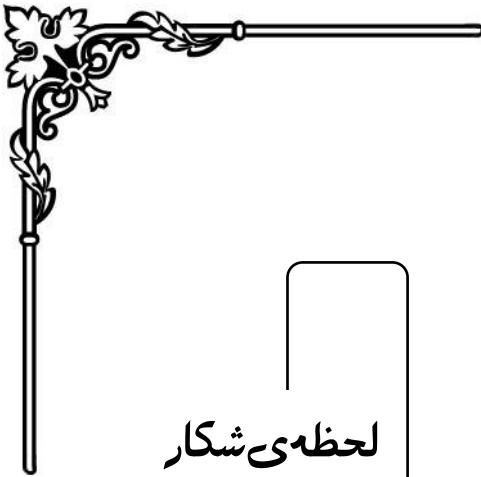
مثل سیر و سر که می‌جوشیدم وقتی که چایش را نوشید، آرام بلند  
شد و روی سکو رفت. با گلوله‌ی جاسازی شده در ۱۰۶، اولین شلیک  
را نثار تانک‌های عراقی کرد. یکی از تانک‌ها به هوا رفت. لحظه‌ای  
نگذشت که تانک‌ها یکی پس از دیگری به آتش کشیده شدند...



وقتی دشمن با آن عظمت عقب نشینی می کرد، صدای تکبیر بچه ها  
که همه جا را پر کرده بود، شنیدنی شده بود<sup>۱</sup>.

---

۱- حسین مستقیمی، دوست و همزم شهید



## لحظه‌ی شکار

عملیات بدر بود . ابتدای خط حاج علی بود و یک قبضه ۱۰۶، و

انتهای خط ما بودیم و دوستان که دفاع از خط را به عهده گرفته بودیم .

جنب و جوش عجیبی در بین دشمن دیده می شد . مبه ناچار خودم را به

ابتدای خط رساندم تا از حاج علی کسب تکلیف کنم . در جوابم گفت:

«چند دقیقه صبر کنید . مبه بچه ها بگویید پشت خاکریز استراحت کنند تا

بیین هدف دشمن از این همه تحرک چیست؟»

دوباره به جایگاه برگشتم، تحرکات دشمن را زیر نظر گرفته بودم که  
ناگهان ورود یک تریلی بزرگ به خط دشمن توجهم را به خود جلب  
کرد و به نظر می‌رسید پر از مهمات برای تانک‌ها بود. شش تانک دور و  
بر تریلی را گرفته بودند و قصد بارگیری مهمات را داشتند تا به خط ما  
حمله کنند مبا دیدن این وضعیت سراسیمه به نزد حاجی رفتم، بدون هیچ

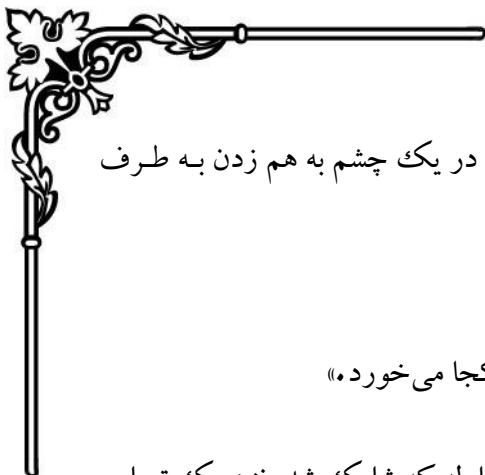
تأملی گفتم:

«دیدی، کار داره گره می‌خوره، چه کار کنیم؟»  
در حالی که دقیقاً خط دشمن را زیر نظر گرفته بود، با همان آرامش  
خاص خودش گفت:

«تریلی را می‌زنیم یک کلام و بس تریلی را می‌زنیم»

دلیلش را پرسیدم در جوابم گفت:  
«اگر تریلی را بزنیم، تانک‌ها بر می‌گردند، و اگر نزنیم تانک‌ها  
مهمات گیری می‌کنند و کار سخت خواهد شد»

لحظات سختی بوده حاجی قدم می‌زد و فکر می‌کرد. آرام و قرار در  
وجود ما نبود و او با اینکه قدم می‌زد آرامش داشت. به نظر می‌آمد



منتظر لحظه‌ی شکار بود مناگهان در یک چشم به هم زدن به طرف

من آمد و فریاد زد:

«من شلیک می‌کنم، بین گلوله کجا می‌خورد»

فوری بالای جیپ پرید اولین گلوله که شلیک شد، نزدیک تریلی

زمین را شکافت دشمن بادیدن این وضعیت بر فعالیت خود افزود.

کارشان فقط مهمات گیری بود.

حاجی پرسید:

«خوب شلیک کردم یا نه؟»

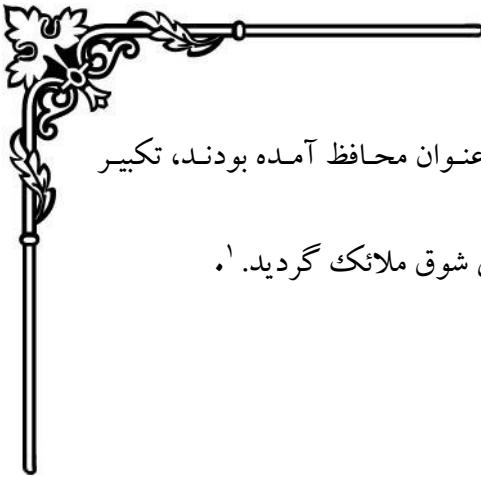
گفتم:

«بیست متري بُرداش را زیادتر کن»

با شلیک دومین گلوله، در کمال ناباوری تریلی به آتش نشست.

با انفجار وحشتناکی که همه خط را فرا گرفت، همهی تانک‌های

اطراف تریلی آتش گرفتند و حشت سرتاپای خط دشمن را فرا گرفته

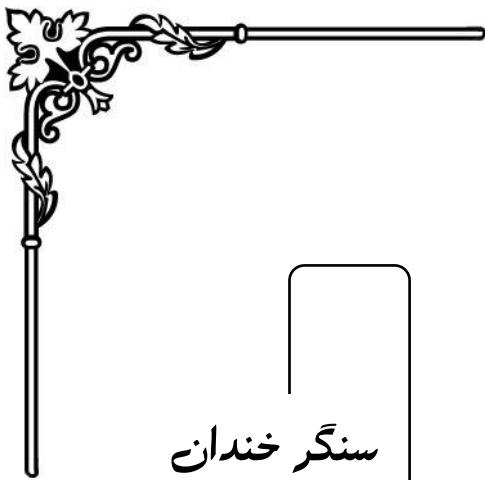


بود مبا فرار هلی کوپترهایی که به عنوان محافظ آمده بودند، تکبیر

بچه‌ها بلند شد و خط لبریز از خنده‌ی شوق ملائک گردید.<sup>۱</sup>

---

۱- حسین سیوندی، دوست و همزم شهید



## سنگر خندان

همه کلافه شده بودند مقاومت یک تانک دشمن همه را زمین گیر

کرده بود.

سنگر بچه‌ها را یک به یک هدف قرار می‌داد و شلیک می‌کرد.

وقتی حاج علی از موضوع خبر دار شد مبلغاً فاصله نقشه‌ای طراحی کرد:

«باید یک قبضه ۱۰۶ در جناح راست و دیگری در سمت چپ خاکریز

مانور بدهند. سمت چپی تانک را سرگرم کند و او را فریب بدهد،

قبصه سمت راست با برنامه ریزی دقیق و سرعت عمل بالا تانک را

مورد هدف قرار دهد»<sup>۰۰۰</sup>

صحنه آماده‌ی اجرای نقشه بود. فضای عجیبی ایجاد شده بود.

تانک دشمن سردر گم، نمی‌دانست کدام هدف را نشانه بگیرد؟ در این هاج و واجی تانک دشمن، ناگهان قبصه‌ی سمت راست با شلیک به

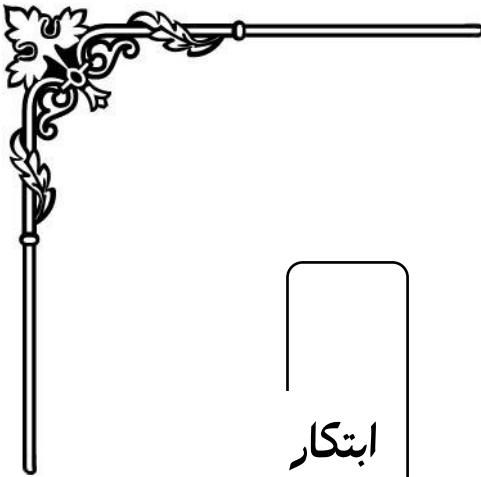
طرف او، پشت خاکریز قرار گرفت.

بلافاصله با صدای انفجار، تانک از حرکت باز ایستاد.

با آتش گرفتن تانک خنده بر لبهای بچه‌ها جا خوش کرد.<sup>۱۰</sup>

---

۱- حسین علی بلوچی، دوست و همرزم شهید



## ابتکار

در منطقه‌ی عملیاتی والفجر چهار هیچ کدام از واحدها حمام نداشتند. حاج علی با ابتکار عمل دو عدد بشکه یکی برای آب سرد و یکی برای آب گرم تهیّه کرد، شیری روی بشکه‌ها نصب کرد و بر

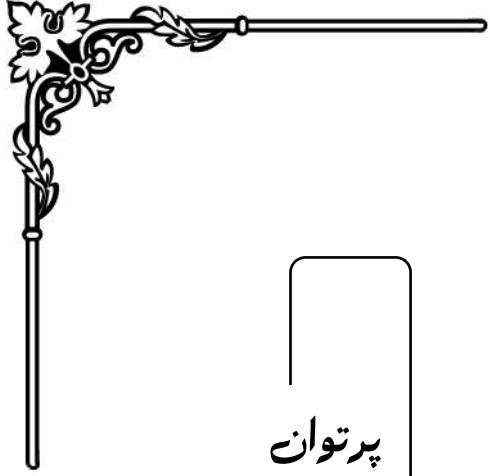
روی بلندی قرار داد و با هیزم آب را گرم می‌کرد.

محفظه‌ی بیرونی بشکه‌ها را با گونی سنگری پوشانده بود. هر کس این ابتکار او را می‌دید، دهان به تحسین می‌گشود. حتی سردار

سلیمانی<sup>۱</sup>.

---

۱- محمد رضایی، دوست و هم‌زمان شهید



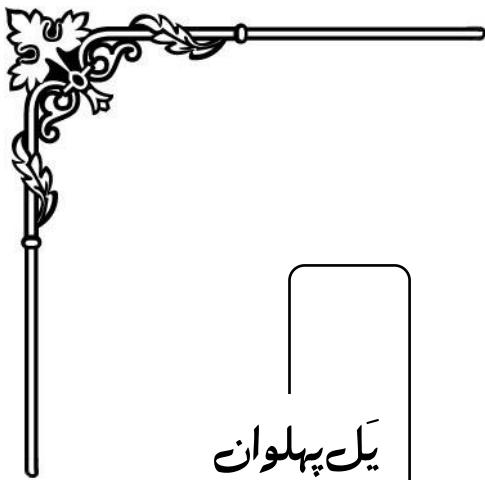
## پرتوان

در عملیات والفجر چهار برای رساندن آب به نیروهایی که در بالای ارتفاعات و خط مقدم قرار داشتند، یک گالن آب بیست لیتری را نصف می‌کردم و دو تا ده لیتری آنها را به دوسر چوب محکم می‌بستم و به پشتم می‌گذاشتم و ارتفاع سخت و جان گیر را حدود سه ساعت طی می‌کردم تا به مقر بچه‌ها می‌رسیدم.  
اما حاج علی دو گالن بیست لیتری را حدود دو ساعت به ارتفاعات

می‌رساند.<sup>۱</sup>

---

۱- کمال مرادی، فرمانده مافوق شهید



## یک پهلوان

قبضه‌ی ۱۰۶ خیلی سنگین بود و در حالی که ما آن را سه چهار نفری بازحمت بلند می‌کردیم و روی سه پایه قرار می‌دادیم، اما حاج علی آن را به تنها یی بلند می‌کرد و روی سه پایه می‌گذاشت، خیلی راحت. در میان نیروهای ادوات کسی به قدرت بدنی او نمی‌رسید.<sup>۱</sup>

---

۱- اسماعیل بنی اسدی، دوست و همرزم شهید



## ۱۰۶ بر دوش

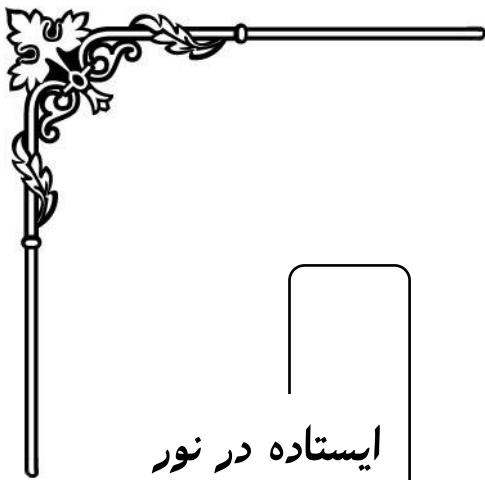
بچه‌ها غنیمت‌ها را از روی ارتفاعات به سنگرها منتقل کردند. فقط

مانده بود یک قبضه ۱۰۶ جای سختی قرار داشت. روی ارتفاع و

سرآشیبی تند تپه و ۰۰۰ حاج علی جلو آمد و توپ ۱۰۶ را روی شانه‌اش

قرار داد و آن را از ارتفاع به پایین منتقل کرد.<sup>۱</sup>

۱- علی الله دادی، فرمانده مافوق



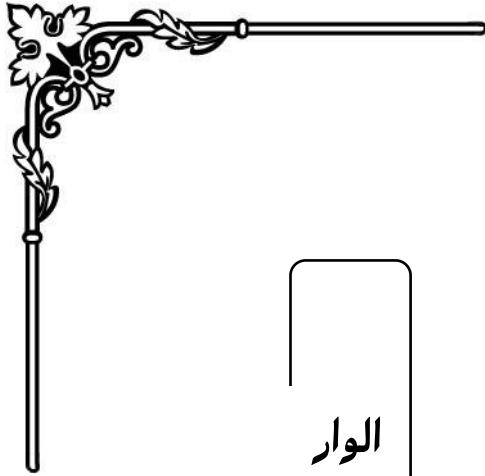
## ایستاده در نور

عملیات والفجر یک بود، تا نیمه های شب شلیک گلوله ادامه داشت مبچه ها کاملاً خسته شده بودند. بلکه بریده بودند چهلمین گلوله که زده شد، ما به داخل سنگر رفتیم تا استراحت کنیم. خواب بر پلک های چشم هامان، سنگینی می کرد. اما حاج علی همچنان ایستاده بودو شلیک می کرد مختستگی از او خسته شده بود نشاط و شادی در حرکاتش کاملاً موج می زد.

ما خسته و کوفته، او آماده و کوبنده...<sup>۱</sup>

---

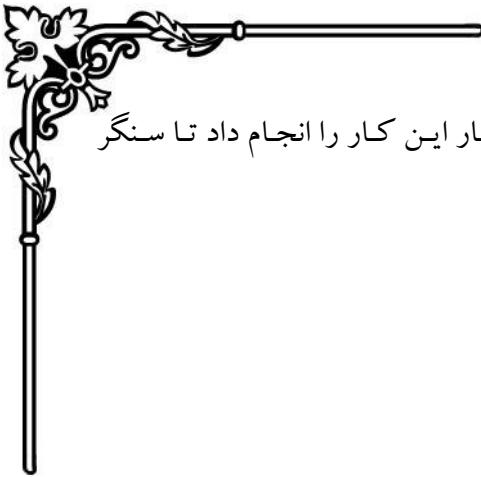
۱- علی محمدخوارزمی، دوست و همزم شهید



## الوار

در عملیات فاو ما خاکریز خیلی کوتاهی داشتیم. به گونه‌ای که عراقی‌ها بر خط ما مسلط بودند. برای رفت و آمد باید خمیده یا سینه خیز از خاکریز می‌گذشتیم. در آن شرایط بحرانی قصد ساختن سنگر داشتیم

و این کاری بود سخت. این سنگر می‌بایست حداقل در حد یک خمپاره ۶۰ مقاوم باشد. در لحظاتی که به فکر ساختن سنگر بودیم، حاج علی را دیدم که به پشت، روی زمین خوابیده و در حالی که الوار سنگینی را روی سینه گذاشته بود، آن را حرکت می‌داد تا برای سنگر

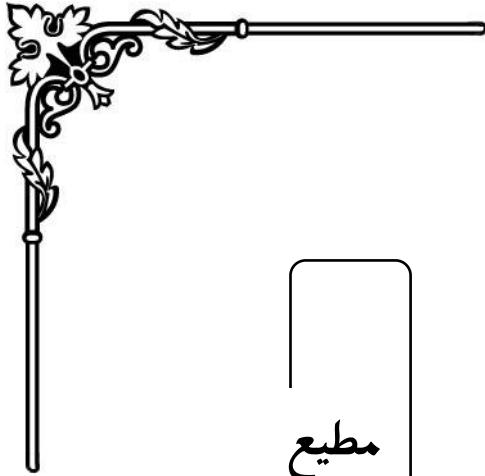


آماده کند. نه یکبار، بلکه چندین بار این کار را انجام داد تا سنگر

مقاومی بنا نهاد.<sup>۱</sup>

---

۱- کمال مرادی، فرمانده مأفوّق

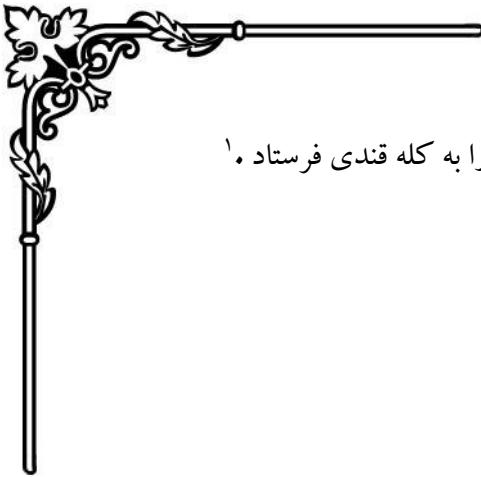


## مطیع

عملیات والفجر سه. در منطقه‌ی قلاویزان. از یک طرف باید می‌ماندیم تا مقاومت کنیم و از طرف دیگر مشکل تأمین ادوات و مهمات داشتیم که باید آن را هم حل می‌کردیم. در این موقعیت از فرماندهی با حاج علی تماس گرفتند که چند دستگاه توب به کله قندی

برفستد.

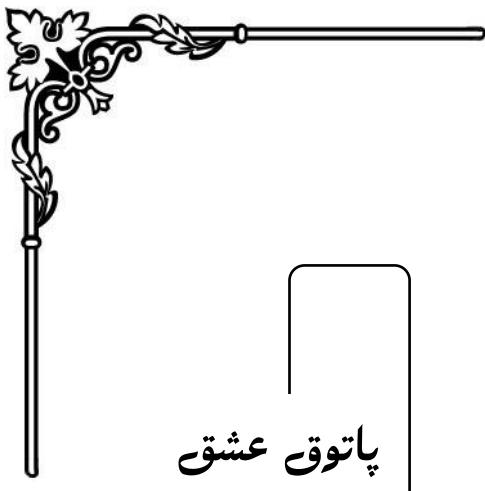
ما با توجه به وضعیتی که داشتیم، به حاج علی گفتیم: بگو ما نداریم و او در جواب ما گفت: وقتی که فرماندهی دستور می‌دهد، حتماً یک مصلحتی در کار است و باید به حرف ایشان بی توجهی کرد.



به هر ترتیبی بود اقلام مورد نیاز را به کله قندی فرستاد.<sup>۱</sup>

---

۱- محمد رضایی دوست و همزم شهید

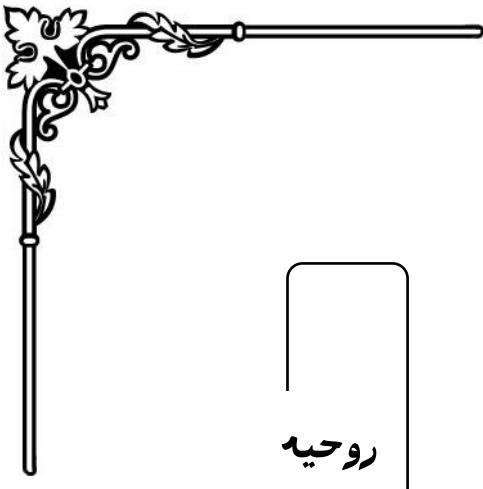


## پاتوق عشق

آدم عجیبی بود، بعداز هر عملیاتی به تک تک بچه‌ها مرخصی می‌داد واز بچه‌ها قول می‌گرفت که بعد از ایام مرخصی با نیروهای تازه نفس به جبهه برگردند او بعد از مرخصی رفتن بچه‌ها، به عنوان آخرین

نفر برای مدت کوتاهی به مرخصی می‌رفت .جالب بود اگر کسی با مشکل مالی روبرو می‌شد، حاجی به هر طریقی بود، کارش را راه می‌انداخت. سنگر او پاتوق بچه‌ها شده بود، همه را به گرمی می‌پذیرفت.<sup>۱</sup>

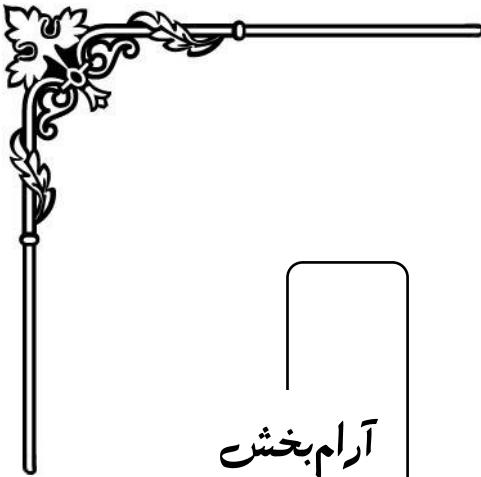
۱- سرهنگ علی افضلی، دوست و همزم شهید



گردان به هر جایی که نقل مکان می کرد، بچه ها سفارش اکید حاج  
علی را هرگز فراموش نمی کردند،  
«میله های والیال و توب برای بازی را فراموش نکنید. حتماً همراه  
داشته باشید».

به قول حاجی، روحیه چیز دیگری است که باید به بچه ها هدیه  
کرد.<sup>۱</sup>

۱- دادعلی شیخ حسینی، دوست و همرزم شهید

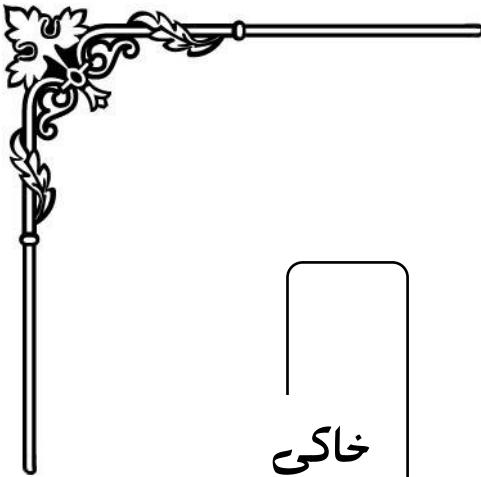


## آرامبخش

عکسی زیبا از امام همیشه در جیش بود، تکیه کلامش این بود:  
«هر وقت جمال نورانی حضرت امام را مشاهده می‌کنم، آرامش  
خاصی به من دست می‌دهد که وصف شدنی نیست.»<sup>۱</sup>

---

۱- تیمور قنبری- دوست و همزم شهید



## خاکی

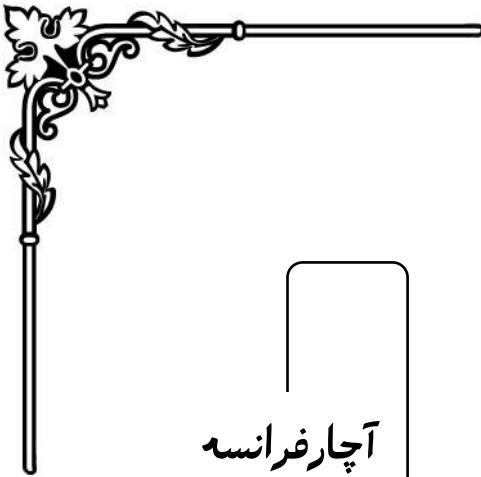
در سنگر همیشه پیشقدم انجام کارها بود. زمانی که مهمانی بر ما وارد می شد، خودش پنیرایی را انجام می داد؛ چای درست می کرد.

هیچ وقت حتی به نزدیکترین دوستش نمی گفت: «شما یک چای

بیاورید ما بخوریم».<sup>۱</sup>

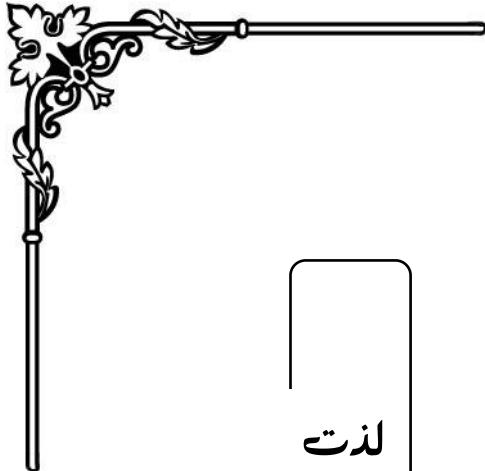
---

۱- علی محمد خوارزمی، دوست و همزم شهید



## آچار فرانسه

به حاج علی می گفتند: «آچار فرانسه‌ی جبهه‌ها». هر کاری می گفتی  
از دستش برمی آمد. انجام کار برای او نشد نداشت، کار می کرد و کار.  
یک روز دیدم حاج علی دراز به دراز کنار خاکریز افتاده مترسیدم،  
فکر کردم نکند طوریش شده، رفتم جلو، نفس می کشید، آرام خوابیده  
بود. از شدت خستگی به خواب عمیقی فرو رفته بوده.



## لذت

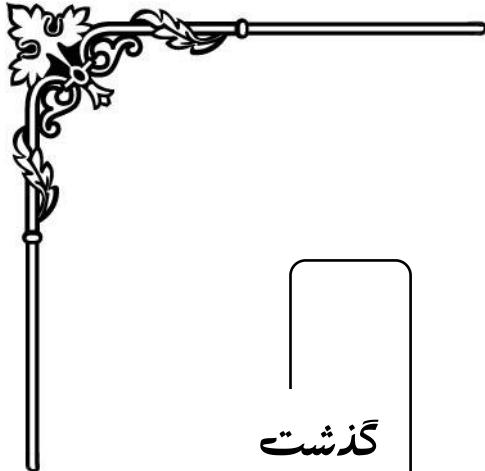
شهید زندی در غیاب حاج علی بارها گفته بود:

«از راه رفتن با حاج علی لذت می‌برم»<sup>۰</sup>

وقتی می‌آمد، چهره‌ی شهید زندی از دیدنش می‌شکفت.<sup>۱</sup>

---

۱- سر هنگ رجبی همزم شهید



## گذشت

داخل سنگر جا برای همه نبود. عده‌ای بیرون سنگر خوایدند و به او

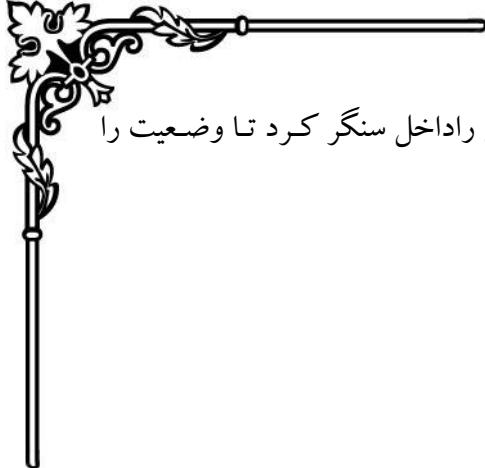
گفتم:

«علی آقا بیا داخل»

گفت:

«نه، من همین جا پهلوی بچه‌ها می‌مانم»

نیمه‌های شب صدای انفجار گلوله همه را از خواب بیدار کرد.  
گلوله نزدیک تانکر آب بر زمین خورده بود و گل و لای بر سر و روی  
بچه‌ها باریدن گرفته بود.  
بچه‌ها ریختند داخل سنگر.



حاج علی هم از همان بالا سرش را داخل سنگر کرد تا وضعیت را  
بررسی کند.

گفتم :

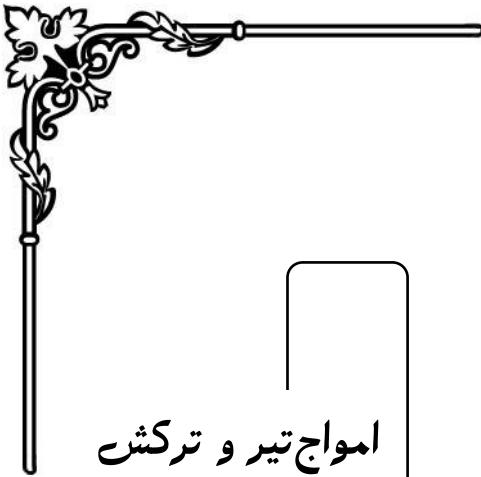
«بیا داخل.»

گفت :

«بگذار اول بقیه‌ی بچه‌ها بیایند .<sup>۱</sup>

---

<sup>۱</sup>- حسین مغفوری، دوست و همزم شهید



## امواج تیر و ترکش

باهم در یک بیمارستان بستری شده بودیم . یک روز وقتی سراغش

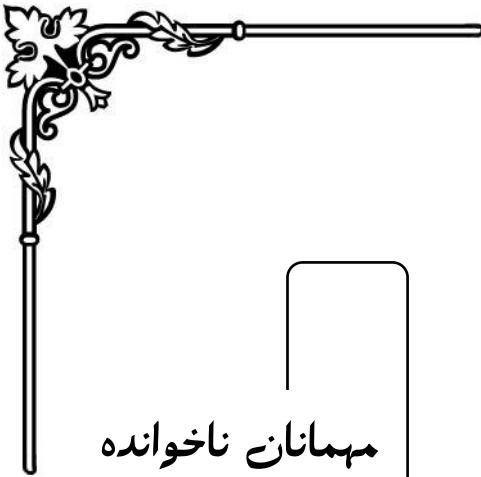
را گرفتیم، گفتند :

مرخص شده، در حالی که هنوز زخم‌هایش التیام نیافته بود و در  
بدنش ترکش و تیر موج می‌زد .

بعدها فهمیدم که بلا فاصله به طرف جبهه رفته است<sup>۱</sup> .

---

۱- تاج علی آقاملاجی، دوست و همزم شهید



## مهمانانه ناخوانده

دو تیر در کتف و دیگری به شکمش اصابت کرده بود.

من و حاجی در کرمان منزل خواهرش استراحت می‌کردیم، از هر

دری سخن می‌گفتیم که ناگهان چهره‌اش در هم فرو رفت و محس کردم

دردی وجودش را آزار می‌دهد.

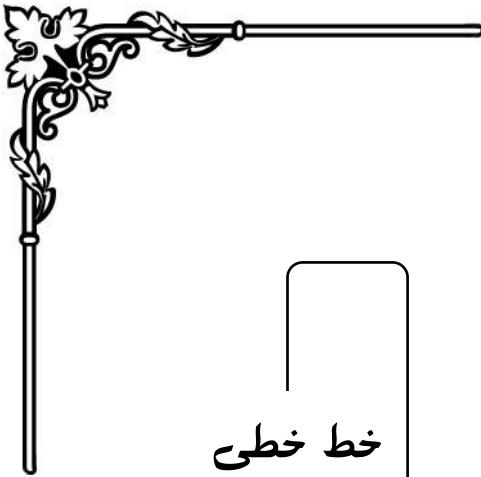
وقتی کم کم چهره‌اش باز شد گفت:

«چیزی نیست، فکر می‌کنم یک مهمان ناخوانده، مهمان من شده.»

با دست به پشتیش اشاره کرد مبه کارش رفتم و پشتیش را لمس  
کردم از روی پوست، شی تیزی را لمس کردم مبه نظرم قضیه جدی  
بود مبا کلی حرف زدن او را راضی کردم تا به بیمارستان برویم.  
بعد از معاینه، مشخص شد یک تیر نازنین در بدنش جا خوش کرده،  
قرار شد آن را خارج کنند هر چه پزشک اصرار کرد با بیهوشی تیر را  
خارج کنند، حاج علی قبول نکرد که نکرد.  
نهایتاً تیر را در حالی که کاملاً به هوش بود، از بدن او خارج

ساختند<sup>۱</sup>.

۱- علی افضلی، دوست و همزم شهید



## خط خطی

حرف ما این بود:

«باید در بیمارستان بستری شود تا ترکشی که او را خیلی اذیت

می‌کرد، از بدنش خارج گردد.»

حرف او هم یک کلام بود و بس:

«من باید در حمله شرکت کنم، اگر بستری شوم، به عملیات نمی

رسم»

بالاخره، در برابر خواسته‌ی ما کوتاه آمد و قرار شد به بیمارستان

لشکر برویم. وقتی دکتر، که آشنا هم بود، در برابر ما قرار گرفت، حاج

علی با جدیت خاصی خطاب به دکتر گفت: آقای دکتر هر چه سریعتر

این ترکش را از بدن ما بیرون بیارید.

دکتر در جوابش گفت : اینطوری که نمی شه، باید کاملاً بیهوش

شویده

علی خنده ای کرد و گفت : ماطاقت داریم، آقای دکتر.

بعد از کلی بحث، کسی حریف او نشد که بیهوش شود مبه ناچار

دکتر کارش را شروع کرد . من از شدت دردی که او می کشید، به خود

می پیچیدم .

او محکم ایستاده بود و خم به ابرو نمی آورد.

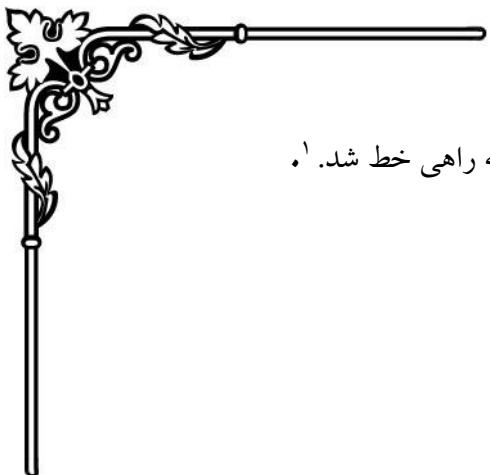
وقتی کار تمام شد و دکتر محل بیرون آوردن ترکش را بخیه می زد،

حاج علی فقط لب خند برلب داشت . می خندید. با شنیدن حرف آخر

دکتر که : تموم شد، اما . . .

بلافاصله از جایش بلند شد، بقیه ای حرفهای دکتر را که می گفت: اما

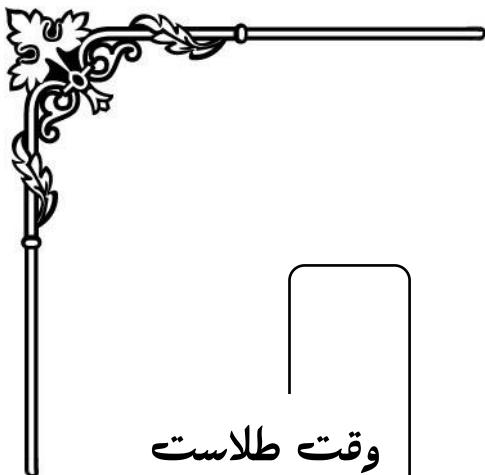
باید یک روز استراحت کنی . . .



شنید یا نشنید؟ نمی‌دانم، بلا فاصله راهی خط شد.<sup>۱</sup>

---

۱- اسماعیل بنی اسدی، دوست و همرزم شهید



## وقت طلاست

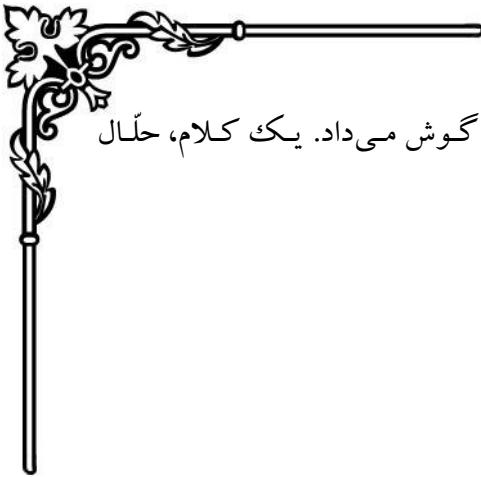
اوقات بیکاری اش را بیهوده نمی گذراند . مطالعه می کرد . گاهی

اوقات به باز و بسته کردن سلاحها و تنظیف آنها می پرداخت . مبا بچه ها

محفل می گرفت و در جمع دوستانه‌ی بچه ها پتو فنگ را اجرا می کرد .

گاهی به کمک واحدهای دیگر می رفت ، سنگر می ساخت . بچه ها رادر

رشته های ورزشی شرکت می داد ، حمام می ساخت و .

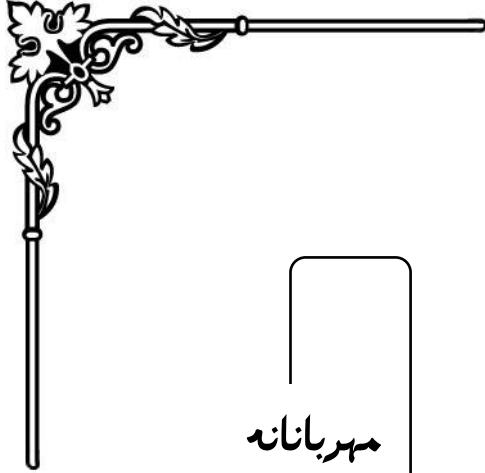


بیشتر از همه به درد دل بچه‌ها گوش می‌داد. یک کلام، حلّال مشکلات ۱۰۰۰۰!

---

۱- کمال مرادی، بنی اسدی، آقا ملایی، از همزمان شهید





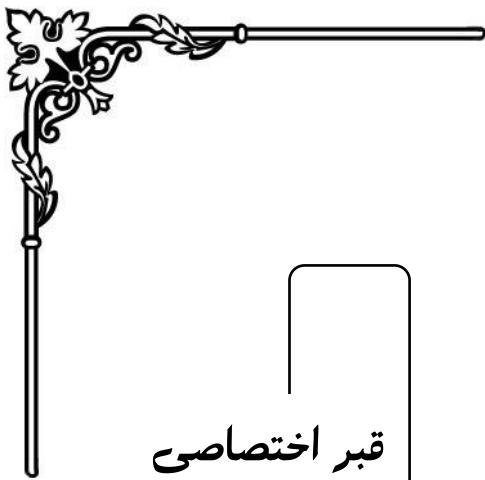
## مهربانانه

یکی از بچه‌های واحد می‌گفت:

«مریض بودم. یک روز صبح زود که از خواب بیدار شدم، متوجه شدم لباس‌هایم را کسی شسته و روی طناب انداخته متعجب کردم و چه کسی می‌توانست این کار را انجام داده باشد؟ بعد از کلی پرس و جو نهایتاً فهمیدم، کار خودش بوده، حاج علی<sup>۱۰</sup>»

---

۱- محمود اسکندرزاده، دوست و همزم شهید

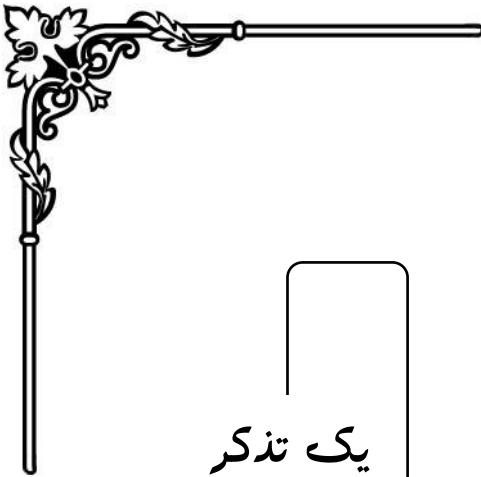


## قبر اختصاصی

کمی آن سوتر، در جوار سنگ تخریب، چند گودال کنده بودند، به  
شکل و شمايل قبر. بعضی از بچه ها راز و نياز شبانه را در اين قبرها انجام  
می دادند. بعدها فهميديم يكى از اين قبرها، خاص حاج علی بوده.<sup>۱</sup>

---

۱- حسين سيوندي ، دوست و همزم شهيد

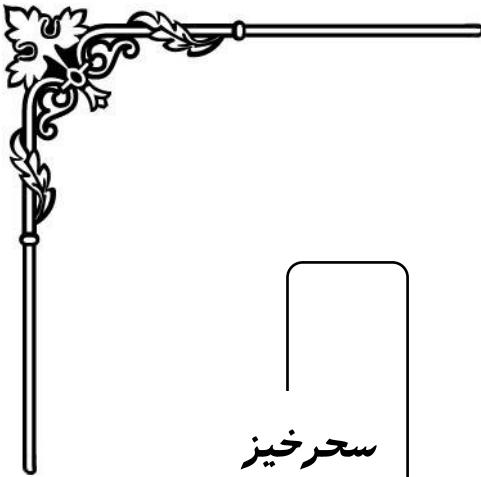


## یک تذکر

وقتی می خواستیم برای اقامه‌ی نماز جماعت به نماز خانه برویم، همیشه تذکر می داد و می گفت: «بچه‌ها پاها یتان را بشویید، چون داخل پوتین بوده ممکن است باعث آزار دیگران شود». <sup>۱</sup>

---

۱- حسین سیوندی ، دوست و همزم شهید

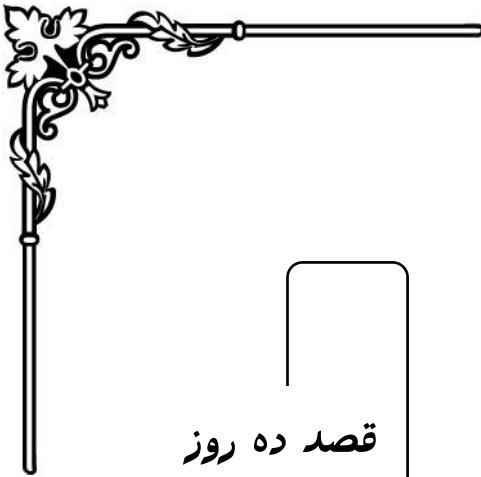


## سحر خیز

طلبه گردان بودم. صبح‌ها قبل از اذان بلند می‌شدم تا بلندگو را روشن  
کنم. با کمال ناباوری می‌دیدم حاج علی زودتر از همه بیدار شده و در  
حال خواندن قرآن و نماز است.<sup>۱</sup>

---

۱- محمد باقر اسلامی طلبه گردان



## قصد ده روز

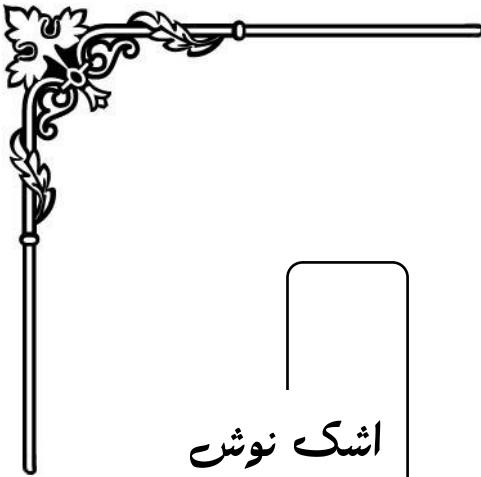
گرما در منطقه‌ی دزفول بیداد می‌کرد.

اگر تخم مرغ را در فضای باز زیر تابش آفتاب می‌گذاشتی،  
می‌پخت. در این وضعیت حاج علی قصد ده روز می‌کرد و روزه

می‌گرفت.<sup>۱</sup>

---

۱- حسین سیوندی، دوست و همزم شهید

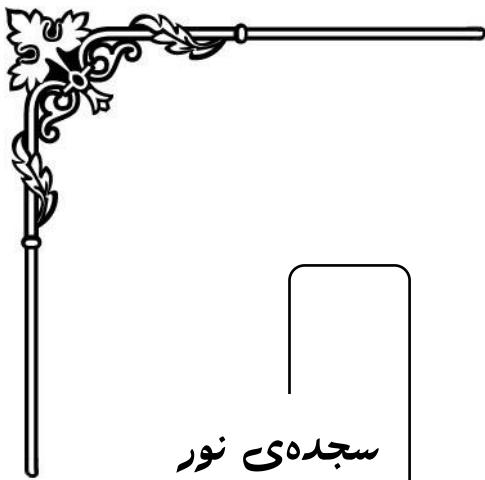


## اشک نوش

رادیوی کوچکش را برمی داشت و دور از سنگر، گوشه‌ای می‌نشست  
و دعای کمیل را گوش می‌داد. به سجده می‌افتد و اشک می‌ریخت. آن  
شب وقتی به سنگر برگشت، چهره‌ی اشک زده‌اش را که دیدم، منقلب  
شدم.<sup>۱</sup>

---

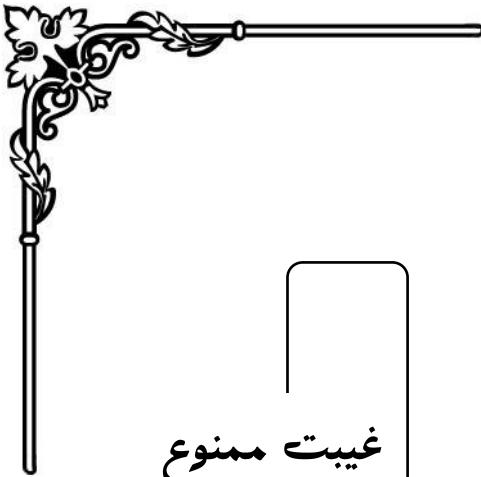
۱- احمد افضلی



## سجده‌ی نور

جلسات دعایی که حاج علی در سنگر ۱۰۶ بر پا می‌کرد، معروف بود. در این سنگر او را در حالتی می‌دیدی که دو زانو به حالت سجده در خود فرو رفته و اشک می‌ریخت.  
بچه‌ها از گریه و زاری او منقلب می‌شدند، الحق که سجده‌های طولانی و با حالی داشت.<sup>۱</sup>

۱- محمدعلی ایران نژاد، فرمانده مافوق



## غیبته ممنوع

نسبت به غیبت کردن خیلی حساس بود.

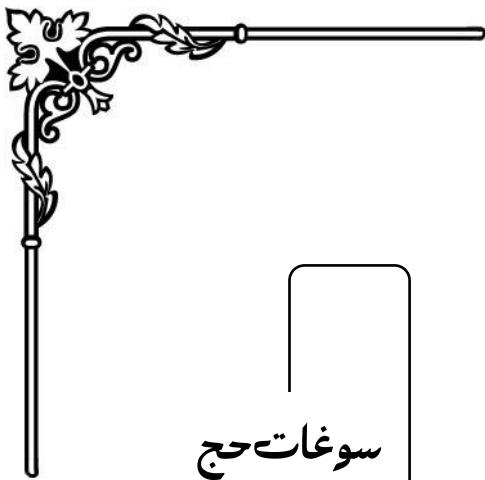
اگر می دید برادری درباره‌ی دیگری غیبت می کند، مجلس را ترک می کرد. بعضی وقت‌ها هم که نمی توانست مجلس را ترک کند. می گفت:

«اینجا سرزمین شهداست، مکان مقدسی است، باید این سرزمین را

زیارت کرد، غیبت نکنید.»<sup>۱</sup>

---

۱- حفیظ الله افضلی، دوست و همزم شهید

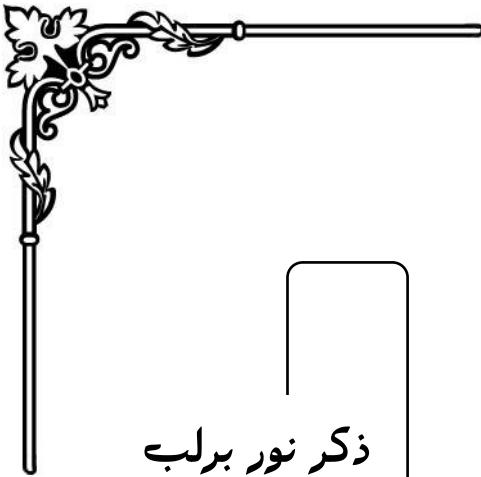


## سوغات حج

رفته بود حج و با ارزی که در سفر حج به او داده بودند، یک موتور  
قايق برای جنگ خریده بود که آن را به عنوان سوغاتی به ایران آورد.<sup>۱</sup>

---

۱- تاج علی آقاملايی، دوست و همزم شهيد



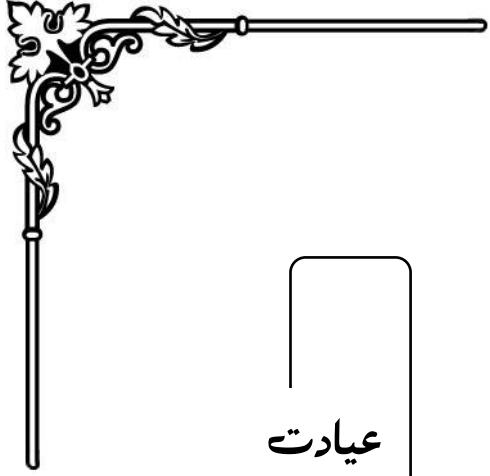
## ذکر نور بر لب

در منطقه‌ی جُفیر، قبل از عملیات بدر، فراموش کرده بودیم که از مقر لشکر، یک جلد قرآن همراه خود بیاوریم . حاج علی علی‌رغم خستگی، راه رفته را برگشت، از تبلیغات لشکر یک قرآن جیبی گرفت و به سنگر برگشت . آن را در گوشه‌ای از سنگر قرار داد. معمولاً بعد از نماز صبح هر وقت فرصتی دست می‌داد، قرآن را باز می‌کرد و آیات الهی را تلاوت می‌کرد.  
او ما را هم به خواندن قرآن سفارش می‌کرد و می‌گفت:

«بهترین ذکر، قرآن خواندن است .<sup>۱</sup>

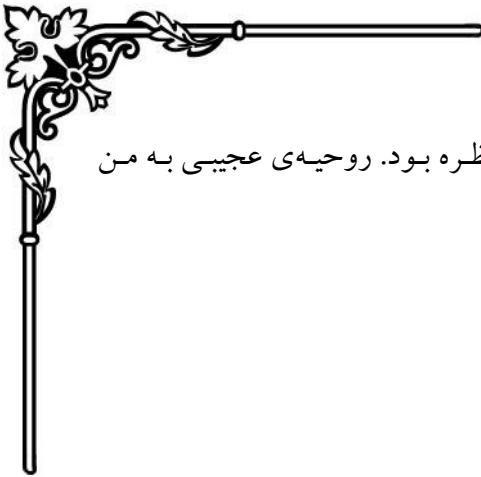
---

۱- محمد رضایی، دوست و همزم شهید



## عيادت

در عملیات خیر با هم بودیم. مجروح شدم و من را به بیمارستان «نمایزی» شیراز، اعزام کردند. بعد از من حاجی هم بر اثر اصابت تیر مجروح و به شیراز اعزام شده بود. تصادفاً به بیمارستانی که من بستری بودم، منتقل شد. پس از آن که متوجه شد من هم در طبقه‌ی بالای بیمارستان بستری هستم، از آنجا که خودش قادر نبود به داخل شهر برود، یک دسته گل از هم تختی هایش قرض گرفته بود و به عیادت من



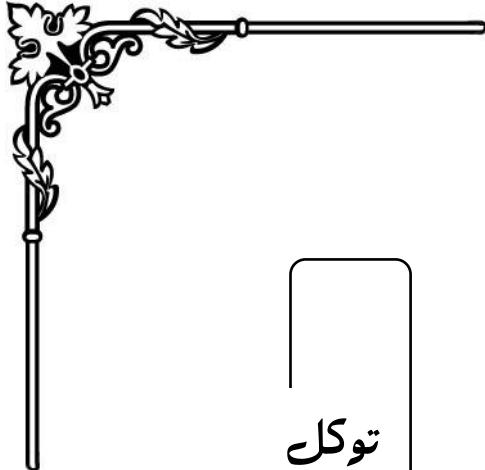
آمد ماین ملاقات او برای من غیرمنتظره بود. روحیه‌ی عجیبی به من

بخشیده<sup>۱</sup>

---

۱- تاج علی آقاملاکی، دوست و همزم شهید





## توکل

در دو روزی که به ما وقت داده بودند، قرار بود به طرف خط مقدم  
فاو، پانزده سکو ایجاد کنیم . دو دل بودیم که این کار را چگونه انجام  
دهیم؟ حاج علی با همان شور و شوق همیشگی اش حرکت کرد و  
گفت:

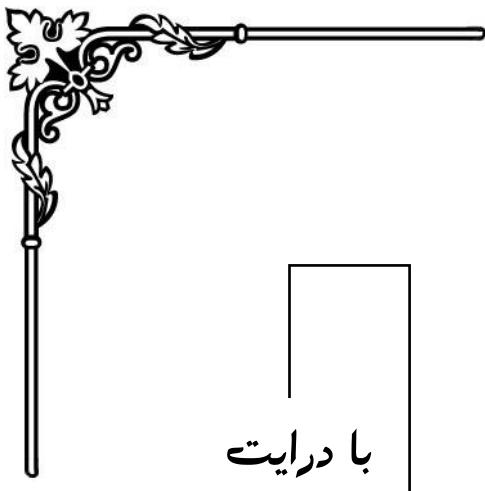
«هر چه زودتر باید دست به کار شویم»

شبانه ما را به منطقه‌ی فاو برد . از صبح زود تا غروب با وجود گرمای  
زیاد، کارهای مقدماتی زیادی برای پانزده سکو انجام دادیم . وقتی به  
مقر لشکر برگشتم، همه‌ی ما برای استراحت به سنگر رفتیم، اما حاج

علی بعداز چند دقیقه استراحت بلند شد و از سنگر بیرون رفت . هر چه منتظر ماندیم برنگشت . سراغش را گرفتیم. در اوج خستگی در گوشه‌ای خلوت غرق عبادت بود. حالت راز و نیازش دیدنی بود مشاید از خدا می‌خواست توانش را دو چندان کند تا پانزده سکو را هر چه زودتر احداث کند .<sup>۱</sup>

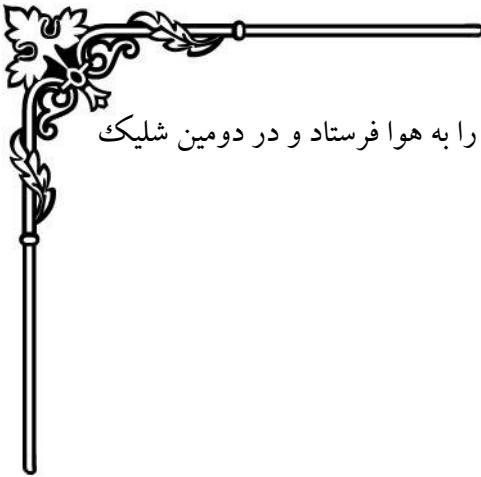
---

۱- علی اسماعیلی، دوست و همزم شهید



## با درایت

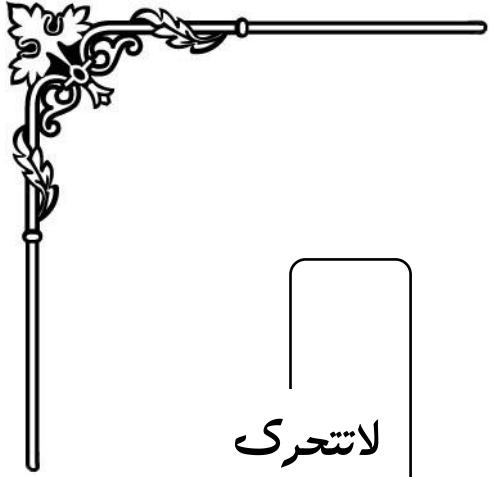
در والفجر هشت، یک پایگاه موشکی دشمن ما را زمین گیر کرده  
بود .مشرف بر این پایگاه یک دکل بزرگ دیدبانی دشمن هم  
خودنمایی می کرد که همه چیز را زیر نظر داشت .ماموریت تخریب این  
پایگاه به گردان ۴۱۹ محول شد.  
ساعت تقریباً ده صبح بود. حاج علی بادو قبضه ۱۰۶ برای نابودی  
پایگاه موشکی عراق به همراه گردان ۴۱۹ حرکت کرد .او با درایتی که



داشت، با اولین شلیک دکل دیدبانی را به هوا فرستاد و در دومین شلیک  
پایگاه را منهدم کرد.<sup>۱۰</sup>

---

۱- اسماعیل بنی اسدی، دوست و همزم شهید



## لاتحرک

پشت موتور محکم به حاج علی چسیده بودم. ترس تمام وجودم را فراگرفته بود. هر آن منتظر شلیک تیر مستقیم دشمن بودم. دقیقاً به خط دشمن در منطقه‌ی عملیاتی کربلای یک رسیده بودیم مسلحه و چند نارنجک به همراه داشتیم. حاجی موتور را کناری رها کرد و خمیده رو به دشمن قرار گرفت و با صدایی رسا فریاد زد:

«لاتحرک...»

با کمال تعجب لحظاتی نگذشت که دیدم عراقی‌ها اسلحه‌های خود را روی زمین انداختند. با دیدن این وضعیت حاجی چشم به هم زدنی پرید و یک قبضه تیر بار را برداشت و در نگاه تعجب آمیز عراقی‌ها،

آنها را در حالت اسارت قرار داد. حرکت کردیم به پشت خط مبین راه

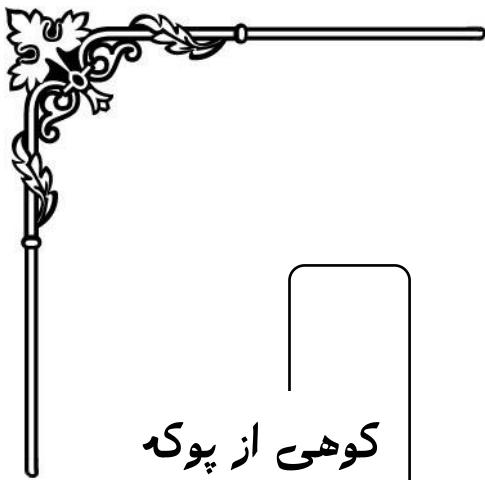
وقتی دید خسته شده‌ام، رو به درجه دار عراقی کرد و گفت:

«خم شو»

و به من دستور داد تا سوار او شوم. او خم شد. قوی هیکل بود. کمتر از غول نبود. سوارش شدم. راستش غرور خاصی سرتاپای مرا فرا گرفت. عظمت و ابهت را حس می‌کردم. خسته‌گی از تنم خارج شده بود. مگر می‌شد سوار یک عراقی بشوی و از خوشحالی، به

خود نبالی؟<sup>۱۰</sup>

۱- محمد باقر اسلامی، دوست و همز زم شهید



## کوهی از پوکه

در عملیات خیر، حاج علی جلوتر از ما رفته بود.

زمانی که به او رسیدیم، مشغول شلیک بود، پشت سرهم.

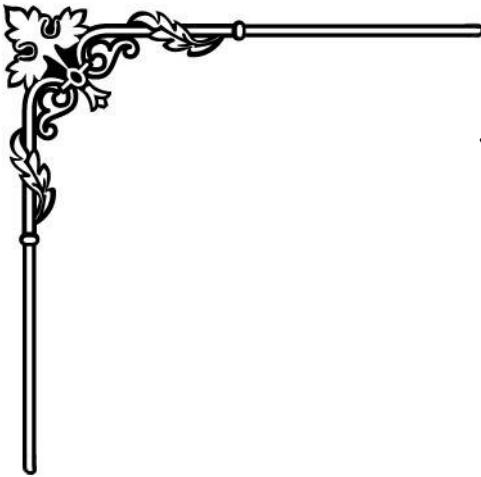
بچه‌ها در خط زمین گیر شده بودند و بالای جیپ رفته بود و یکسره

آتش می‌ریخت.

از بس که گلوله ۱۰۶ شلیک کرده بود، اطراف او کوهی از پوکه

درست شده بود.

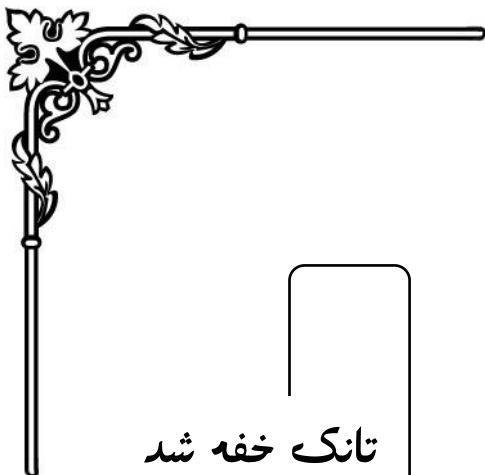
و هنوز، باز هم می‌زد.



اگر او نبود خط سقوط می کرد.<sup>۱</sup>

---

۱- حسین سیوندی، دوست و همزم شهید



## تانک خفه شد

کنار «زندی» نزدیک خاکریز نشسته بودم حاج علی با دو دستگاه

۱۰۶ آماده شده بود، آتش دشمن شدید می‌بارید. بچه‌ها زیر آتش اذیت

شده بودند.

زندی با عصبانیت فریاد زد:

«تانک دشمن را خفه کنید»

در این لحظه حاج علی دستهایش را به سوی آسمان بلند کرد و

گفت:

«خدا یا به امید تو»

سوار جیپ شد و با لبخندی که بر لب داشت، به من گفت:

«حالا خوب نگاه کن.»

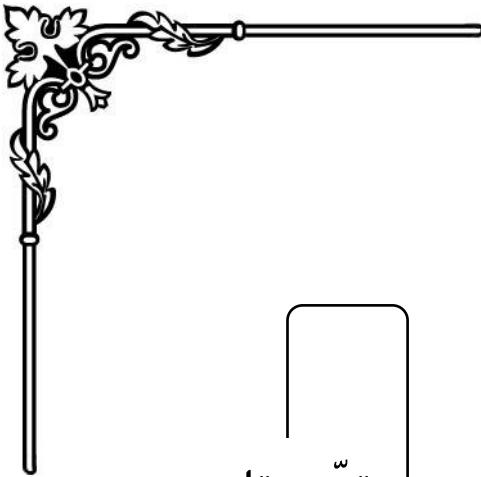
رفت روی خاکریز و در موقعیت شلیک قرار گرفت، با بلند شدن تکیب او، صدای انفجار تانک هم در فضا پیچید. ناخودآگاه تکیب همه‌ی بچه‌ها به اوج رسید. حاجی بلا فاصله به طرف زندی آمد و فریاد زد:

«این هم از تانکی که گفتی خفه‌ش کن. خفه‌ش کردم. خوب شد؟»

برگشت به طرف کار خودش لحظاتی نگذشت که حاجی دوباره به نزد زندی رفت. خیلی‌ها دیدند که او مادرت خواهی می‌کرد. از این که بلند صحبت کرده بود.<sup>۱</sup>

---

۱- محمد افشار، فرمانده مافوق

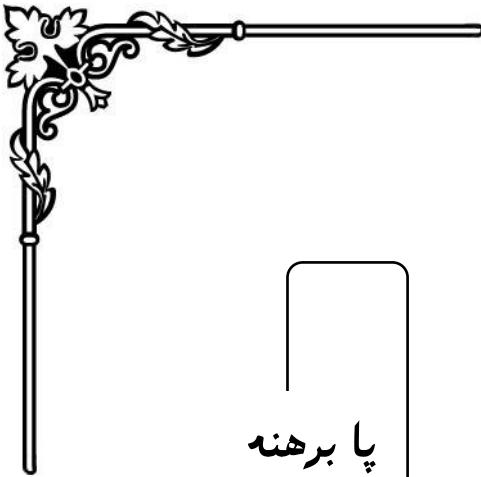


## قوّت قلب

باتوجه به اینکه «۱۰۶» در شب کارآیی نداشت، معمولاً می‌بایست خد زره را در شب به عقب خط هدایت می‌کردیم تا از تیر رس دشمن در امان باشد اما، آن شب اتفاق خاصی رخ داد: بچه‌های خط وقتی متوجه نیت حاج علی برای خارج کردن «۱۰۶» از خط شدند، جلوی او را گرفتند و مانع رفتن او شدند. وقتی در جمع آنها قرار گرفتم، از نگرانی شان فهمیدم که حضور حاجی مایه‌ی قوت قلب نیروها و روحیه‌ی آنهاست.<sup>۱</sup>

---

۱- حاج کمال مرادی، فرمانده مافوق



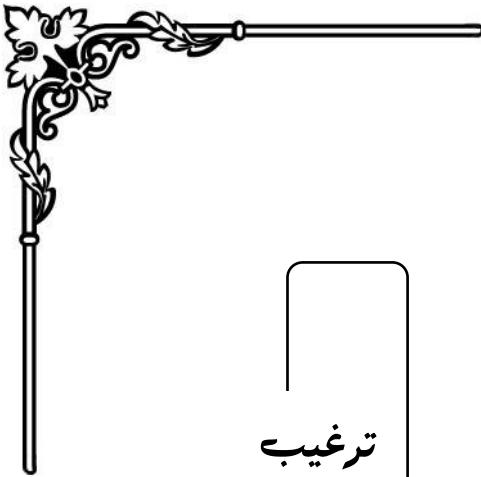
## پا بر هنه

در سد دز وقتی رزم شبانه داشتیم، از غروب آفتاب تا سحرگاه به پیاده روی می‌رفتیم، و در محل استقرار به تیراندازی و تمرین تاکتیک های جنگی می‌پرداختیم. آن شبمه از رزم شبانه به مقر برگشتم، متوجه شدم پاهای حاجی زخم برداشته و توان راه رفتن ندارد. از او علت را پرسیدم، جواب نداد. لحظاتی بعد متوجه شدم که حاج علی شب گذشته کفش‌هایش در گل مانده بود و با پایی بر هنه به پیاده روی آمده است.

از پایش خون می‌ریخته و او دم بر نیاورده.<sup>۱</sup>

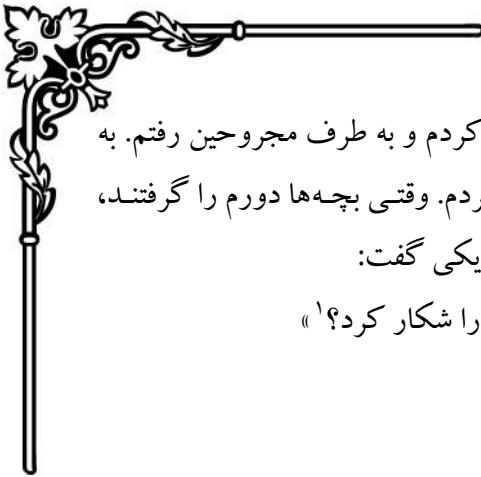
---

۱- حاج کمال مرادی، فرمانده مافوق



## ترغیب

وقتی به خط رسیدم، بلا فاصله نقطه‌ای را نشانم دادند که در آن چند مجموع افتاده بودند. با زحمت زیاد آمبولانس را به نزدیک آن منطقه رساندم. ناگهان متوجه شدم که تا خط دشمن فاصله کمی قرار دارد. تا خواستم به خود بجننم، دیدم تانک دشمن در حال حرکت به طرف من است. ترس وجودم را فرا گرفت. شهادتین را بر لب جاری ساختم. چشمانم را نیمه باز گذاشتم، آماده بودم که زیر شنی‌های تانک له شوم. ناگاه، در یک چشم به هم زدن تانک در برابر چشمانم در میان آتش شعله ور شد.



با آتش گرفتن تانک جرأت پیدا کردم و به طرف مجروهین رفتم. به  
هر طریقی که بود آنها را به عقب بردم. وقتی بچه‌ها دورم را گرفتند،  
خوشحال بودند. علت را پرسیدم که یکی گفت:  
«دیدی حاج علی چطوری تانک را شکار کرد؟!»

---

۱- محمود عوض پور، دوست و همزم شهید

## گمشده در معتبر

با باز شدن معتبر میدان مین ما وارد عمل شده بودیم. وقتی به حاج علی گفتیم:

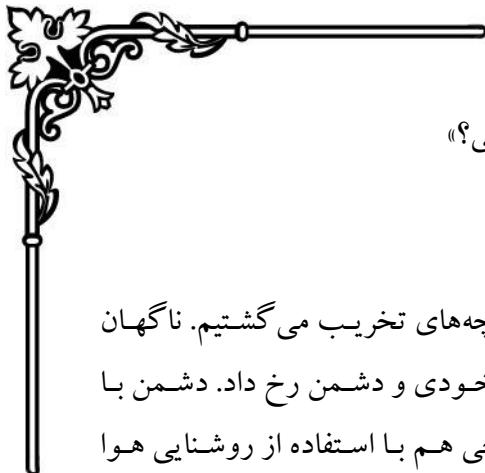
«یکی از ۱۰۶ ها منهدم شده»

در جواب گفت: «من خودم را می‌رسانم».

همه منتظر حاج علی بودند. از زمان تماس با بی‌سیم دقایقی بیشتر نمی‌گذشت. گفته بود خودش را سریع به ما می‌رساند. لحظات سختی بود که ناگهان این خبر در بین بچه‌ها پیچید:

«حاج علی در میدان مین گیر افتاده...»

وقتی به سراغش رفیم او را که حدود ۵۰۰ متر با موتور درون میدان مین رفته بود، دیدیم. سیم تله یک مین دور چرخ موتورش پیچیده بود و مین منفجر شده بود. در حالی که نقش زمین بود، پرسیدم:



« حاجی چرا درون میدان مین رفی؟»

گفت:

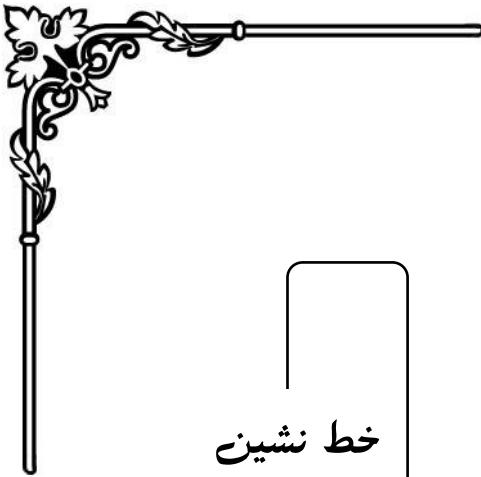
« راه را گم کرده‌ام. »

مانده بودیم که چه کنیم. دنبال بچه‌های تخریب می‌گشتم. ناگهان در گیری مختصری بین نیروهای خودی و دشمن رخ داد. دشمن با شلیک منور فضا را روشن کرد. حاجی هم با استفاده از روشنایی هوا خودش را از لابه لای مین‌ها به بیرون از مهلکه کشید.

خوشحال بودیم که او را زنده می‌دیدیم.<sup>۱</sup>

---

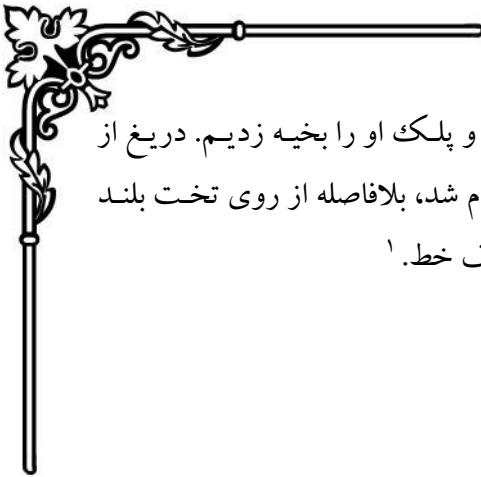
۱- حسین علی بلوچی، دوست و همرزم شهید



## خط نشین

ترکش به پلک چشم چپ و پیشانی اش نشسته بود. سه تکه. یکی از ترکشها پوست پلک را کاملاً پاره کرده بود. از او خواستیم دراز بکشد تا او را در آرامش مداوا کنیم. نپذیرفت. اصرار داشت که کار ساده را سرپایی انجام دهیم و گرنه دوباره به خط برخواهد گشت. بالاخره تسلیم خواسته او شدیم. ابتدا ترکش قسمت پیشانی را با بی حسی موضعی خارج کردیم. اما مشکل اصلی ترکش داخل پلک بود که بی حس کردن پلک کار مشکلی بود. با زحمت زیاد او را روی تخت خواباندیم، وقتی او قضیه را فهمید، گفت:

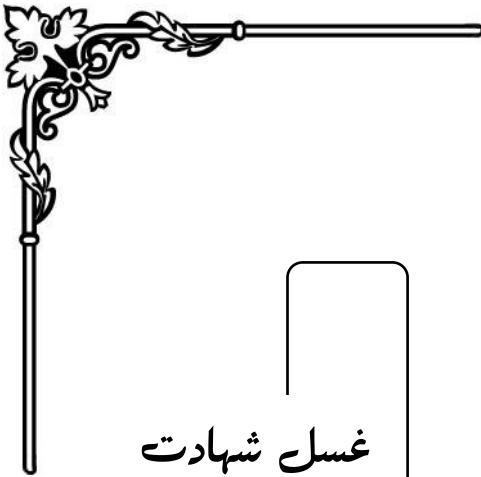
«من طاقت دارم بدون بی حسی ترکش را خارج کنید.»



و ما نیز این کار را انجام دادیم و پلک او را بخیه زدیم. دریغ از  
شنیدن یک آخ. همین که کارمان تمام شد، بلا فاصله از روی تخت بلند  
شد و خدا حافظی کرد و رفت به طرف خط.<sup>۱</sup>

---

۱- دکتر صقدیر میر حیدری، پژوهشک معالج

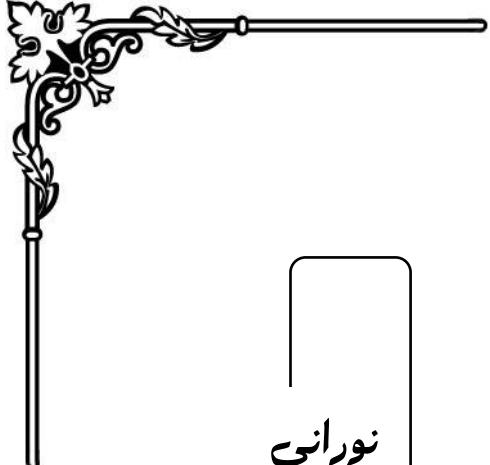


## غسل شهادت

یکی از بچه‌ها روی سر حاج علی آب می‌ریخت. گویا در حال غسل بود. به گمانم غسل شهادت. ناخودآگاه به خود لرزیدم دلم نیامد که جلو بروم و در این حالت با او خدا حافظی کنم. از طرف دیگر می‌ترسیدم به شهادت بر سد و من با او وداع نکرده باشم. تا غروب طاقت آوردم. هنگام غروب حاج علی پیش قدم شد... با رسیدن به من، مرا در آغوش گرفت و در حالی که خنده بر لب داشت گفت:  
«اگر بدی از من دیدی حلالم کن.»  
و این آخرین دیدار ما بود.<sup>۱</sup>

---

۱- حاج کمال مرادی، دوست و همزم شهید



## نورانی

خواب بود. زندی<sup>۱</sup> بچه‌ها را صدا می‌زند که بیایید چهره حاج علی را ببینید. چهراش نورانی شده بود. بعد از سفر حج کمتر حرف می‌زد، بیشتر گوشاهای می‌نشست و دعا می‌خواند و ... در عالم خودش بود. بعد از نماز، سجدۀ شکرش طول می‌کشید، کمتر شوخی می‌کرد.

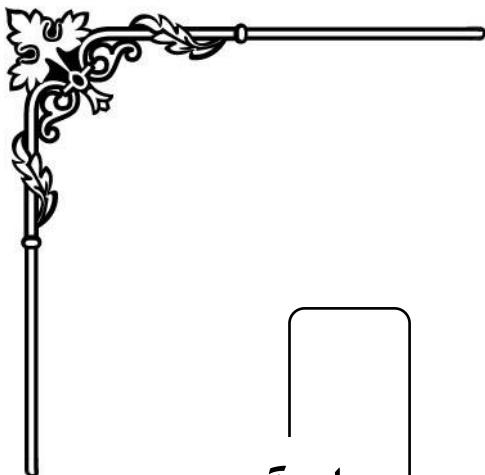
همه فهمیده بودند که رفتني است.

زندي به بعضی از بچه‌ها گفته بود:

حاج علی رفتني است.<sup>۲</sup>

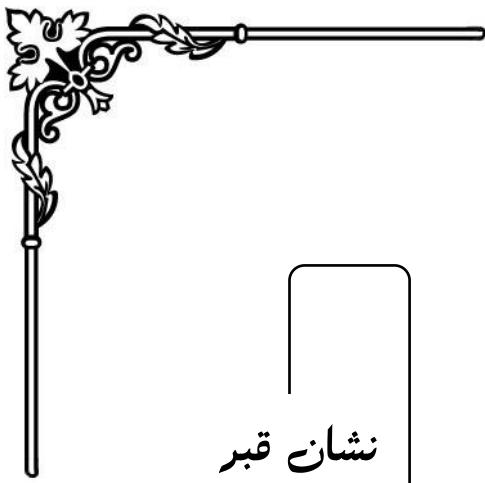
---

۱- شهيد زندی، فرمانده تیپ ادوات لشکر  
۲- سرهنگ علی افضلی



## وداع آخر

همیشه وقتی می رفت، مادرم برایش آینه و قرآن می آورد، یک کله  
قند پای آینه می گذاشت و از او می پرسید:  
«کی بر می گردی؟»  
و او جوابی می داد و می رفت. اما سفر آخری وقتی خواست جواب  
مادر را بدهد، بالبخت همیشگی اش گفت:  
«مادر این سفر آخر من است، دیگر برنمی گردم»  
مادرم در جوابش گفت: «تو را به خدا می سپارم.»  
در این وداع اشک از گونه های مادرم جاری شده بود و او رفت که  
بر نگردد و برنگشت.



## نشان قبر

برای زیارت به گلزار شهدای روستای ننیز رفته بودیم. کنار هر قبری مشخصات شهید را می خواندیم و می گذشتیم. رسیدیم به جایی که یک قبر خالی در وسط دو قبر خودنمایی می کرد. من گفتیم که انشاء الله اینجا مال منه. او در جوابم با جدیت خاصی گفت:

«اینجا محل دفن من است.»  
و البته همانطور شد که او گفته بود.<sup>۱</sup>

---

۱- سید فتح علی افضلی، دوست و همزم شهید

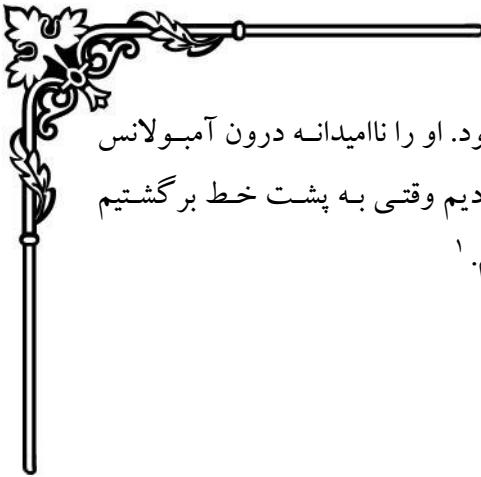
## آخرین نیم نگاه

گلوله‌ی کاتیوشا درست وسط موتور حاج علی اصابت کرده بود. او و رضا شدیداً زخمی شده بودند. اثری از موتور باقی نمانده بود. به جز اسکلتی نیم سوخته. وقتی به کنارشان رسیدم، رضا آقا ملایی را پر کشیده یافتم، حاج علی هنوز نیمه جانی داشت. هر قسمت بدنش را حرکت می‌دادیم، قسمت دیگر بدنش روی زمین می‌افتداد. در این حالت لحن انگیز خطاب به ما گفت:

«من رفتنی ام.»

من در حالی که دست پاچه شده بودم، گفتم:  
«حاجی هیچ طورت نشده، الان می‌ریم بیمارستان. خوب می‌شی.»  
نیم نگاهی دیگر به ما انداخت و در حالیکه دیگر رمق حرف زدن نداشت، گفت:

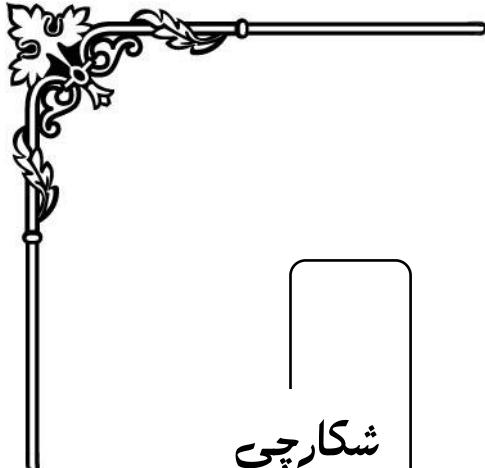
«سلام من را به امام برسانید.»



و این آخرین لحظه‌ی وداع بود. او را نامیدانه درون آمبولانس گذاشتیم. او می‌رفت و ما ... مانده بودیم وقتی به پشت خط برگشتم خبر شهادتش را چگونه به بقیه بدهیم.<sup>۱</sup>

---

۱- حاج کمال مرادی فرمانده مأفوّق



## شکارچی

وقتی خبر شهادتش در بین بچه‌ها پخش شد، در کمال ناباوری هر کس حرفی می‌زد.

یکی می‌گفت:

« حاج علی همان فرمانده صبور و خوش اخلاق و خنده رو را می‌گویی؟ »

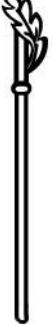
دیگری می‌گفت:

« حاج علی همان شکارچی تانک را می‌گویی؟ »

غوغایی به پاشده بود محشر.

اشک بی امان می‌بارید و ...

همه می‌گریستند حتی ملائک ...



## تفنگ به دست

از یک کیلومتری روستا او را تشییع کردند. مراسم با شکوهی بود.  
 همه آمده بودند. مردم با نوحه خوانی و شور و حال عجیبی او را تا مزار  
 شهدا تشییع کردند.  
 این مراسم چنان تأثیری بر روحیه مردم گذاشت که بعداز شهادت  
 حاج علی قریب به بیست نفر از جوانان روستا عازم جبهه شدند تا سنگر  
 او را پر کنند.<sup>۱</sup>

---

۱- علی افضلی، دوست و همزم شهید